N°. 114. 1860.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is ... in het jaar; die van de Courant alleen ƒ 20 ... het Bijblad alleen ƒ 15.

De prijs der advertentien is ... regel bij iedere plaatsing, buiten ... en briefporten.

ZONDAG 13 EN MAANDAG 14 MEI.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

6 Mei 1860, n°. 55.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onze Ministers van Justitie en van Oorlog van den 20sten April 1860, n°. 65, *B*, en van den 4den Mei 1860, n°. 125, Algemeen Secretariaat;

Gelet op de artt. 1 en 2 van Ons besluit van 25 Februarij jl., n°. 56;

Hebben besloten en besluiten:

1°. de militaire auditeurs en auditien gevestigd te *'s Bosch*, *Arnhem*, *'s Hage*, *Haarlem*, *Middelburg*, *Leeuwarden* en *Maastricht*, worden voortaan aangeduid onder de benaming van militaire auditeurs en auditien in de *eerste*, *de tweede*, *de derde*, *de vierde*, *de vijfde*, *de zesde*, *de zevende militaire afdeeling*,

2°. de werkzaamheden verbonden aan de betrekking van auditeur-militair in *Utrecht*, worden opgedragen aan den auditeur-militair in de derde militaire afdeeling.

Onze Ministers van Justitie en van Oorlog zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering dezes, waarvan afschriften zullen worden gezonden aan Onzen Minister van Staat en van Finantien en aan de Algemeene Rekenkamer tot narigt.

Het Loo, den 6den Mei 1860.

WILLEM.

De Minister van Justitie,
GODEFROI.

De Minister van Oorlog,
DE CASEMBROOT.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Staat en van Finantien, in ervaring gekomen zijnde dat, niettegenstaande de herhaalde waarschuwingen, tegen de aanneming en uitgifte van vreemde muntspecien, aan de ingezetenen gerigt, in sommige gemeenten, door winkeliers de aanneming van Belgische tweecentimes-stukken, bij advertentie in de dagbladen, openlijk wordt aangekondigd, vestigt bij deze de aandacht van alle welmeenende ingezetenen op de wenschelijkheid, om door vereenigde wering van *alle* vreemde munt, de pogingen der Regering, tot behoud eener gezonde muntcirculatie, te ondersteunen en om, ten nadeele van het algemeen belang, geene verkeerde praktijken te helpen bevorderen.

Hij meent te mogen vertrouwen, ook ditmaal niet te vergeefs een beroep op de vaderlandsliefde der burgers gedaan te zullen hebben, doch verwijst tevens met nadruk op de schade, waaraan alle houders van Belgische tweecentimes-stukken zich ongetwijfeld bloot stellen; terwijl inmiddels gestrenge voorschriften zijn gegeven, waarbij elke aanneming en uitgifte dier Belgische stukken bij alle Rijks kassen, zonder eenig voorbehoud, nadrukkelijk wordt verboden.

Een ieder hoede zich voor schade.

's Gravenhage, den 16den April 1860.

De Minister voornoemd,
VAN HALL.

De Minister van Staat en van Finantien, in ervaring gekomen dat zich van tijd tot tijd verminkte of geschonden muntspecien in den omloop vertoonen;

herinnert bij deze aan het publiek dat, volgens de artt. 21 en 22 der wet van 26 November 1847 (*Staatsblad* n°. 69) en art. 10 der wet van 1 Junij 1850 (*Staatsblad* n°. 25), geene eenigzins vervalschte, in waarde verminderde, verminkte of geschonden muntspecien in 's Rijks schatkist worden aangenomen, noch ook iemand gehouden is dusdanige specie aan te nemen, maar die specien, wanneer zij aan 's lands kantoren worden aangeboden, aldaar, even als nagemaakte en valsche specie, worden aangehouden en aan het Muntcollegie opgezonden, om, na onderzoek en bevinding dat zij zich in zoodanigen toestand bevinden, te worden doorgesneden, en alzoo aan de aanbieders teruggegeven.

En worden de ingezetenen bij deze gewaarschuwd, dat de ambtenaren van 's lands kantoren opzettelijk zijn aangeschreven om voormelde wetsartikelen ten strengste te handhaven, weshalve zij, die onbedacht of uit kwalijk geplaatste toegevendheid, eenig verminkt of geschonden muntstuk aannemen, zich minstens aan het verlies van de nominale waarde, maar daarenboven aan de gevolgen van een strafregtelijk onderzoek, ingeval daartoe termen worden gevonden, blootstellen.

's Gravenhage, den 28sten Maart 1860.

De Minister voornoemd,
VAN HALL.

MINISTERIE VAN MARINE.

De Minister van Marine maakt bekend, dat de aanbouw en verbetering der localen aan het Departement van Marine, voor de plaatsing der modellen bestemd, is voltooid, en die belangrijke verzameling thans weder op alle werkdagen van des voormiddags negen tot des namiddags vier ure kan bezigtigd worden.

Aan den ingang, en aan het einde der zaal zijn bussen geplaatst waarin de bezoekers worden uitgenoodigd, naar goedvinden, iets te geven voor het *Fonds voor oude en gebrekkige zeelieden*.

Het is aan de boden en bedienden ten ernstigste verboden entréegeld of eenige fooijen aan te nemen.

Bezitters van voorwerpen, welke voor deze verzameling geschikt zijn, worden vriendelijk uitgenoodigd, die aan de modelkamer ten geschenke te geven.

's Gravenhage, den 19den April 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ITALIE.

Ofschoon er sedert het vertrek van Garibaldi nu bijkans eene week is verloopen, weet men nog niet, wat hem en zijne expeditie wedervaren is; althans wordt in de heden ontvangen dagbladen geenerlei geloofwaardig berigt dienaangaande gevonden. Uit dit stilzwijgen willen sommigen opmaken, dat de expeditie tegenspoeden ontmoet heeft.

In verscheiden liberale dagbladen leest men een schrijven van eenen vriend van Garibaldi, den heer Ricciardi, gewezen lid van het Napelsche parlement, welke de inscheping der expeditie heeft bijgewoond en eenige bijzonderheden daaromtrent mededeelt. Het aantal vrijwilligers, welke van onderscheiden zijden opgekomen zijn om aan de expeditie deel te nemen, wordt door hem op omstreeks twaalf honderd begroot. Hij voegt daarbij, dat de militaire overheid te Genua het geheele garnizoen in de kazernen heeft moeten opsluiten, omdat anders vele soldaten zich bij de vrijwilligers van Garibaldi zouden hebben gevoegd. Verder schrijft hij: „Zoo groot is het vertrouwen hetwelk Garibaldi inboezemt, dat niemand twijfelt aan het welslagen zijner roemrijke onderneming, van wier uitslag Italie's lot afhangt. Er is sprake van eene tweede expeditie; maar ik geloof, dat de eerste genoegzaam zal zijn."

— Het ministeriele Londensche avondblad, de *Globe*, verzekert, even als de *Morning Post*, dat het Sardinische gouvernement in de onderneming van Garibaldi de hand niet heeft. „Het Turynsche kabinet — zegt de *Globe* — verkeert in eene zeer moeijelijke gesteldheid. Er is geen grond om te denken dat het oneerlijk gehandeld heeft. De heer Cavour schijnt alles gedaan te hebben, wat van het hoofd van een bewind kan worden gevergd: de afgifte der te Genua opgeslagen wapenen is geweigerd; Sardinische stoomschepen hebben last ontvangen om in het gezigt der Siciliaansche kust te kruisen, ten einde te beletten dat van de Sardinische vlag misbruik gemaakt wierd; te Genua en in andere havens is op alle bewegingen toezigt gehouden.

„Zoo lang er geene oorlogsverklaring heeft plaats gehad, heeft een staat geen regt om in een anderen staat een oproer te stichten of aan te moedigen. Dat zou eene laaghartige en eerlooze wijze van oorlogvoeren zijn.

„. . . Victor Emanuel zou, tenzij hij uitdrukkelijk door de opstandelingen geroepen wierd, even min regt hebben om de Sicilianen te hulp te komen, als Rusland om Hongarije bij te staan, of Frankrijk om den opstand in Spanje te ondersteunen. Het zou eene gedrochtelijke en voor den vrede doodelijke leer zijn, dat eene regering, omdat zij zelfstandig en onafhankelijk is, het regt heeft om in eenen naburigen staat onder 's hands een oproer te stichten of aan te kweeken.

„Als Italiaansche mogendheid heeft het Sardinische gouvernement regt aan dat van Napels, welks handelwijze eene bron van aanhoudend gevaar voor Italie is, vertoogen te doen; maar daartoe behoort het zich te bepalen. Het behoort of openlijk den oorlog te verklaren of onzijdig te blijven.

„Garibaldi gaat met zijne vrienden op eigen risico en eigene verantwoordelijkheid naar Sicilie. Hij heeft geen ander vaderland meer dan Italie, want zijn eigenlijk vaderland [Nizza] is aan zijn hart ontrukt. Gelijk Farini, gelijk Mamiani is Garibaldi een Italiaan, welke aan geenen plaatselijken invloed onderworpen is en aan Koning Victor Emanuel alleen zoo ver, als hem goed dunkt, hulde brengt.

„Hoe veel persoonlijk gevaar Garibaldi ook loopt, schier even groot is het gevaar, hetwelk in zijne stoute onderneming gelegen is voor het Sardinische gouvernement. Indien hij niet slaagt, maar gevangen genomen en ter dood gebragt wordt, zal zijn jammerlijk uiteinde aan den

Koning en diens raadslieden worden geweten. De heethoofdige voorstanders van het Italiaansche vaderland zullen zeggen, dat de Koning den opstand openlijk had behooren te ondersteunen en den Koning van Napels met de bajonet van den troon te drijven; doch welke moeijelijkheden het ook van den kant dier heethoofden te vreezen hebbe, het Sardinische gouvernement behoort manmoedig uitvoering te geven aan zijn eerlijk besluit om zich niet in de Siciliaansche beweging te mengen, zoo lang het niet in openlijken oorlog met Napels is."

— Blijkens onderscheiden berigten uit Genua heeft de inscheping der expeditie van Garibaldi aldaar schier openlijk, althans zonder veel geheimhouding plaats gehad, en heeft de Napelsche consul dan ook een [illegible] de handelwijze der Genuesche overheden ingediend.

— [illegible] de *Indépendance Belge* ontvangen schrijven uit Genua van den 8sten dezer zegt: »De inscheping van Garibaldi was een geheim zoo als [illegible] in tooneelstukken voorkomt, een geheim waarvan een ieder kennis draagt en ieder zich onkundig houdt. De gansche dagbladpers van ons land heeft daarvan eenparig en stipt gezwegen. Er worden aanstalten voor de inscheping van andere gewapende benden gemaakt. Zondag jl. zijn 150 soldaten, welke zich mede hadden willen inschepen doch geenen tijd daartoe hadden gehad, door de koninklijke gendarmerie als deserteurs naar de stad teruggebragt."

— In de dagbladen van Genua leest men eenen brief, door Garibaldi den 5den dezer te Genua aan eenen vriend gerigt en aldus luidende: »Wederom op het tooneel der gebeurtenissen geroepen wordende, laat ik voor u deze taak achter: Breng zoo veel mogelijk alles bijeen wat tot bevordering onzer onderneming kan dienen. Overtuig de Italianen, dat er weldra en met weinig kosten een Italie bestaan zal, indien zij elkander met zelfopoffering bijstaan, maar dat zij hunnen pligt niet vervullen indien zij zich tot deelneming aan eene of andere inschrijving zonder wezenlijk nut bepalen, en dat het reeds vrije gedeelte van Italie, in plaats van honderd duizend soldaten, er vijf maal honderd duizend moet hebben, een getal hetwelk zekerlijk niet buiten evenredigheid is met de bevolking en dat werkelijk gevonden wordt in de naburige staten, welke geene onafhankelijkheid te veroveren hebben. Met zulk een leger zal Italie geene behoefte meer hebben aan de buitenlanders, die het allengs inzwelgen onder voorgeven van het vrij te maken.

» Houd verder aan de Italianen voor, dat overal waar Italianen zijn, welke tegen onze verdrukkers willen strijden, hun ijver aangevuurd en het noodige voor de reis hun verstrekt behoort te worden, en dat de Siciliaansche beweging niet op Sicilie alleen moet worden ondersteund, maar overal waar vijanden te bestrijden zijn.

» Ik heb den opstand in Sicilie niet aangeraden; maar nu onze broeders eens den strijd aangevangen hebben, acht ik mij verpligt hen bij te staan. Onze leus zal zijn *Italie en Victor Emanuel!* en ik hoop dat ook ditmaal de Italiaansche vlag met luister uit den strijd zal komen."

— Volgens berigt uit Turyn van den 8sten dezer zijn van de 76 verkiezingen 63 naar den wensch van het ministerie uitgevallen, zoodat men verwachtte, dat de wet tot goedkeuring van het verdrag tot afstand van Savoye en Nizza door de Kamer met groote meerderheid zou worden aangenomen.

— De Napelsche berigtgever der *Indépendance Belge* zegt in een schrijven van den 5den dezer: » De diplomatie heeft zich in de laatste dagen ten aanzien der zaken van Sicilie zeer stil gehouden. De Engelsche gezant heeft uit Londen eene uitnoodiging ontvangen om het Napelsche gouvernement niet met aanmerkingen of vragen dienaangaande lastig te vallen. Is dit wegens de achterdocht, welke Engeland gaande maakt zoo dikwerf het zich met Sicilie bemoeit of daarvan ook maar spreekt? In andere tijden zouden de te Messina aan Engelschen aangedane verongelijkingen denkelijk meer dan genoegzame reden geweest zijn om eene Britsche vloot tusschen den Koning van Napels en de oproerige Sicilianen te stellen. Bepaalde klagten zijn er, zoo ver mij bekend is, nog maar alleen ingekomen van den consul-generaal van Zwitserland, wegens geweldenarijen gepleegd aan eenen Zwitser, alsmede aan het gebouw van het Zwitsersche consulaat te Messina en te Palermo."

— Een bij de Londensche *Times* ontvangen schrijven uit Malta van den 5den dezer meldt, dat vijf Engelsche oorlogsschepen, te zamen 444 stukken geschut voerende, toen tusschen Malta en Sicilie kruisten, en dat ter reede van Malta vier Engelsche oorlogssschepen gereed lagen om in zee te gaan.

FRANKRIJK.

De onderneming van Garibaldi wordt door de ministeriele dagbladen van Parijs zeer ongunstig beoordeeld en nadrukkelijk afgekeurd. Een van die bladen, *de Patrie*, zegt in zijn nommer van gisteren, te zullen aanwijzen, waarom Frankrijk ongunstig voor de Siciliaansche beweging gestemd is. » Was het om de onafhankelijkheid eener natie en om niets anders te doen, dan zouden wij — zegt het even genoemde blad — niet de laatsten zijn, die toejuichten; maar het is hier in de daad een strijd om voor eene buitenlandsche mogendheid in Italie overwigtigen invloed te verwerven. Garibaldi heeft op zijne vlag geschreven: »onafhankelijkheid en vrijheid;" maar het is onze innige overtuiging, dat, zoo de revolutie op Sicilie tot stand kwam, door den loop der gebeurtenissen op de keerzijde der vlag weldra de woorden: » beschermheerschap van Engeland" zouden geschreven worden.

» Wij willen niet, dat de Sicilianen in denzelfden toestand geraken, als de bevolking der Ionische eilanden: dat is de eigenlijke reden, welke onze politieke gedragslijn in deze zaak bepaalt."

ENGELAND.

De Londensche *Morning Post*, het orgaan van lord Palmerston, geeft, even als eenige dagen geleden de *Times*, doch op eenen anderen grond, aan Pruissen den raad, om de Sleeswijk-Holsteinsche aangelegenheid te laten rusten. » Pruissen kon thans — zegt de *Post* — eene zeer gewigtige positie in het hart van Europa innemen, indien het maar het regte gebruik van zijnen invloed wist te maken. Het heeft reeds pligten en moeijelijkheden genoeg binnen de bepaalde grenzen van den Duitschen Bond. Het eedgenootschappelijke bewind van Duitschland is klaarblijkelijk niet bestand tegen eenigen zwaren schok, hetzij hij van Rusland of van Frankrijk kome of uit den boezem des Bonds. De vraag, hoe dat bewind krachtiger te maken, en hoe bij eene verandering de belangen der onderscheiden betrokken partijen met de bereiking van dat doel overeen te brengen, is van genoeg gewigt en omvang, om al de zorg van Pruissen op zich te vestigen, zonder dat de strijd om de regten van S[illegible] en Holstein weder verlevendigd worde. Dit zou Pruissens gedach[illegible] aftrekken van het werk der reorganisatie van het bondsbestuur en die kalme en verdedigende houding, welke voor Pruissens kracht bevorderlijkst is. Pruissen bepale zijne zorg tot de regtstreeksche [illegible] langen van den Bond in zijnen tegenwoordigen omvang; dan zal het [illegible] duurzaam aan het hoofd der Duitsche staten kunnen plaatsen. D[illegible] indien het zich nu in andere belangen mengt, verspilt het zijne k[illegible] en verstrooit het zijne gedachten, en blijft Duitschland inwendig ve[illegible]

— Het ministeriele Londensche avondblad de *Globe* acht het th[illegible] zeer waarschijnlijk dat er eene Europesche conferentie ter behande[illegible] der zaak van Opper-Savoye zal worden gehouden, en verklaart [illegible] Engeland zich daarin niet tot het onderschrijven eener door anderen [illegible] maakte schikking wil bepalen, maar middelen tot waarborging [illegible] Zwitserlands onzijdigheid zal voorslaan. » Wij gelooven — zegt het [illegible] verder — dat de beraadslaging der conferentie vooral over het mei[illegible] Genève zal loopen: ten zij de oever van dit meir geheel in het bezit [illegible] Zwitserland zij, zal de onzijdigheid en veiligheid van dat gemeene[illegible] gevaar loopen en het doel der te Weenen dienaangaande gemaakte be[illegible] lingen gemist zijn. Het meir onzijdig verklaren zou in de daad n[illegible] baten. De Zwitsersche grenslinie moet over den zuidelijken oever [illegible] het meir loopen; anders zal het een Fransch meir zijn."

ZWEDEN EN NOORWEGEN.

De plegtige krooning van HH. MM. den Koning en de Koningin v[illegible] Zweden heeft den 3den dezer te Stockholm met ongemeenen luister pl[illegible] gehad.

NASCHRIFT.

LONDEN, 12 Mei. De *Times* van heden ontwikkelt de redenen [illegible] Engeland heeft om in de zaak van Sicilie belang te stellen, en [illegible] als zoodanig onder anderen de herinnering aan het kortstondige tijd[illegible] gedurende hetwelk er onder lord Bentinck een band tusschen Sicil[illegible] Groot-Britannie bestaan heeft. Engeland wil, dat in Napels een [illegible] regeringsstelsel ingevoerd, of dat Sicilie van dat rijk afgescheiden wo[illegible] Het ergste is dat de tegenwoordige gebeurtenissen aan Frankrijk en [illegible] tenrijk een nieuw voorwendsel tot tusschenkomst kunnen opleveren.

In de zitting van het Lagerhuis heeft lord John Russell op o[illegible] scheiden interpellatien geantwoord:

dat de aanleg door Frankrijk van vestingwerken te St. Pierre [illegible] strijdig geoordeeld werd met de tractaten, en dat de onderhandeli[illegible] over de visscherijen bij Terre-Neuve weldra op eene voldoende wij[illegible] einde gebragt zullen zijn;

dat Engeland bij eene vorige gelegenheid aan Frankrijk het ver[illegible] had te kennen gegeven, dat Chablais en Faucigny niet door Fr[illegible] troepen bezet mogten worden, tot dat die quaestie geregeld zou w[illegible] doch dat voor het tegenwoordige geene nadere mededeelingen aa[illegible] Huis gedaan kunnen worden;

dat, zoo lang men zich te Londen tot het bijeenzamelen van geld [illegible] de Sicilianen bepaalt, dit geene inbreuk op 's lands wetten daarste[illegible]

— Volgens berigten uit Shanghai van 23 Maart, door het agentsc[illegible] van Reuter medegedeeld, zouden de opstandelingen Hangchow verme[illegible] terd hebben. Het gerucht was in omloop dat tusschen de Russen [illegible] Chinezen aan de grenzen eene botsing was voorgevallen. De aank[illegible] van den generaal Hope Grant werd te Shanghai te gemoet gezien. [illegible] 8sten Maart was aan de Chinezen een ultimatum toegezonden, wa[illegible] binnen eene week antwoord verwacht werd. De troepen der verbo[illegible] mogendheden zullen Chusan bezetten.

Te Kanagawa was een Russisch oorlogschip aangekomen ter besch[illegible] ming van de aldaar verblijfhoudende Russen.

PARIJS, 12 Mei. Bij het Wetgevend Ligchaam is het rapport [illegible] bragt omtrent het wets-ontwerp tot wijziging van het tarief, voor [illegible] veel de suiker en koffij betreft.

TURYN, 11 Mei. Naar verzekerd wordt hebben de vaartuigen va[illegible] expeditie van Garibaldi de haven Talamona in Toscana aangedaan [illegible] leeftogt in te nemen, de gewapende manschappen geregeld in te de[illegible] en aanvoerders te benoemen; waarna de expeditie weder vertrokke[illegible]

Te Genua is eene stoomboot aangekomen, die Messina den 7den [illegible] Napels den 8sten verlaten had. Het gerucht heeft zich verspreid [illegible] eene oproerige beweging in Calabrie; troepen zijn derwaarts gezon[illegible] Op Sicilie hadden de opstandelingen zich van Cefalu tot Marsala [illegible] breid. Te Palermo en Messina heerschte gebrek aan levensmidd[illegible] Te Napels was het rustig maar men zag de toekomst met bezorg[illegible] te gemoet.

ROME, 11 Mei. Het gerucht van de aftreding des kardinaals Anto[illegible] is ongegrond. Verscheiden leden van het Heilige Collegie hebben [illegible] Paus voorgesteld eene vergadering van vertegenwoordigers der Kath[illegible] mogendheden bijeen te roepen, ten einde den waren staat van zake[illegible] den Kerkelijken Staat te onderzoeken, en voorstellen van uitvoer[illegible] hervormingen te doen. De Paus schijnt van dit plan niet afkeerig te [illegible]

DRESDEN, 11 Mei. Het half-officiele *Dresdener Journal* verkla[illegible] ter logenstraffing van een berigt van den *Nurnberger Correspondent* [illegible] de Saksische regering van Frankrijk geenerlei mededeeling betreffe[illegible] Duitschlands inwendige aangelegenheden ontvangen heeft, en da[illegible] reden bestaat om te gelooven dat ook de andere Duitsche rege[illegible] geene mededeelingen van dien aard hebben ontvangen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 12*den Mei* 1860.

De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn aangeschre[illegible] om te vergaderen op Vrijdag den 1sten Junij aanstaande.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van hed[illegible] zijn de beraadslagingen voortgezet over de conclusie van het Verslag d[illegible] Commissie voor de Verzoekschriften uitgebragt op een drietal adress[illegible]

betrekkelijk den aanleg van eenen spoorweg van Scheveningen over 's Hage naar Gouda, op welke conclusie de heer Dullert eene wijziging had voorgesteld.

De Minister van Binnenlandsche Zaken sprak hierover het eerst, en begon met zijnen dank te betuigen voor de welwillendheid der Kamer om de beraadslagingen over dit onderwerp tot heden uit te stellen, zijnde hij nu in de gelegenheid ook zijne beschouwingen over deze aangelegenheid in het midden te brengen. Tegen de wijziging van den heer Dullert verklaarde hij bedenkingen te hebben. Deze vatte hij zamen in twee onderdeelen, den vorm en den inhoud betreffende.

Wat den vorm betrof, zoo meende hij dat hij die inlichtingen verlangde, verklaarde nog in het onzekere te verkeeren en licht te behoeven. Hij geloofde dus dat in het vragen van inlichtingen de erkentenis opgesloten lag, dat men geen zekerheid genoeg bezat. Dit in aanmerking nemende, had het tweede gedeelte van de wijziging hem verbaasd. Dat bevatte een afkeurend oordeel over eene regeringsdaad; hoe kon dit tweede deel met het eerste deel rijmen? Keurde men af wat men niet kende, eene onzekere zaak? Hij kon niet verwachten dat de Kamer dit bedoelde, en daarom geloofde hij niet dat de aldus gestelde wijziging aangenomen zou worden. Was de zaak voor uitspraak rijp, dan was er geene inlichting mèer noodig; behoefde men die, dan kon men over eene onbekende zaak geen oordeel uitspreken.

Wat den inhoud aanging, hieromtrent merkte hij op, dat hij een vriend van licht was: in den tegenwoordigen tijd kon men de openbaarheid niet schuwen; die zich in het duister verschool, was veroordeeling waard. Wat verlangde men hier? Inlichting zonder omschrijving wat behoorde opgehelderd te worden. Wenschte men licht over aangegeven bijzonderheden, hij zou licht aanbrengen zoo veel hij kon. Hij was bereid geweest de concessie hier bedoeld ter kennisneming van de Vergadering te brengen. Wilde men eenige uitlegging van eenig artikel, men behoorde dat op te geven.

Eindelijk vroeg hij, rakende de afkeuring in het voorstel opgesloten, waarom art. 6 in de concessie niet mogt zijn opgenomen, zonder voorbehoud van de bekrachtiging der wet? Men had gewezen op het ter zijde stellen van art. 119 der Grondwet. Insinuatien van overschrijding der voorschriften der Grondwet, zonder bewijsaanvoering, betreurde hij. Hij voor zich meende er zich op te mogen beroemen, de Grondwet, aan welker herziening hij had medegewerkt, steeds te handhaven. Dergelijke insinuatien mogten zonder aanvoering van goede bewijzen alsoo niet gedaan worden. Mogt men oordeelen dat de Grondwet en de wetten waren geschonden, dan moest men de toepassing der wet op de ministeriele verantwoordelijkheid inroepen. Was echter, gelijk aangevoerd was, art. 119 der Grondwet niet betracht? Waar was eene uitgave geschied of bevolen, die niet op de begrooting voorkwam? Hier was eene concessie verleend, of contract, wilde men dit zoo noemen. Dikwerf had de Regering soortgelijke verpligtende overeenkomsten gesloten, dit was uit de parlementaire geschiedenis bekend. Wilde men de onbevoegdheid der Regering hiertoe beweren, dan was het niet mogelijk regelmatig te besturen. De Regering had zich echter hier niet verbonden; zij had zich alleen een voorbehoud verzekerd om daarvan al of niet gebruik te maken. Moest zij daarvan gebruik maken, dan wist zij zeer goed in hoever de wetgevende magt hiertoe moest medewerken. De Regering had de concessionarissen daarbij aan zich verbonden, dit duidde het betrokken artikel der concessie duidelijk aan. Voor de voltooijing van het werk zou eene onteigeningswet welligt noodig zijn, en art. 6 eerst toegepast kunnen worden lang na den tijd dat de Staten-Generaal het openbaar nut zouden hebben uitgesproken. Hadden die de onteigeningswet afgestemd, dan zou volgens art. 65 de concessie als vervallen beschouwd worden. Derhalve bij de behandeling der onteigeningswet zou men kunnen overwegen wat het openbaar nut vorderde.

De heer Dullert beantwoordde den Minister. Wat betrof den vorm, zoo vroeg hij of het niet onbillijk was van hem te denken dat hij licht behoefde waar er genoegzaam was. Hem bleef duister wat de toekomst brengen zou. Aan deze Kamer waren adressen over het bedoelde onderwerp gezonden, die verzoekschriften waren hier in behandeling; ze bloodelijk op de griffie neder te leggen kwam hem ondoelmatig voor, daarom wenschte hij te weten wat de Minister beslissen zou en welke de gronden waren voor zijn te nemen besluit. Ziedaar de reden waarom hij licht vroeg, te weten, over toekomstige handelingen der Regering.

Met betrekking tot den inhoud, zoo voerde hij aan, dat hij geene uitlegging van artikelen der concessie vroeg, gevende hij alleen zijn gevoelen over den inhoud van art. 6 te kennen. Het had hem leed gedaan van den Minister te vernemen dat deze geloofde door hem beschuldigd te zijn van opzettelijk de Grondwet geschonden te hebben. Dat had hij nimmer bedoeld, noch gezegd; de Minister was niet door hem beschuldigd, hij had op geene overschrijding van art. 119 gewezen; maar de rapporteur op het verzoekschrift had dit artikel het eerst aangehaald en daarop had hij geantwoord. De berisping van den Minister was alzoo onverdiend. Wat behelsde nu art. 6 der concessie? Hier was geene gewone daad bedoeld; zij hield eene regeling omtrent den loop der zaak in, die moest geschieden op eene wijze, dat zij kon afgedaan worden, en het was aldus gesteld, dat daaruit eene regtsvervolging zou kunnen voortvloeijen. Hierbij herinnerde hij aan het gebeurde in 1845 met den duc de Normandie. In dien stand van de aangelegenheid der spoorwegen, en bij de aanhangige spoorwegwet, zou men niet vrij zijn gelijk de Minister beweerde, indien de hier bedoelde lijn over Gouda in die wet bij wijziging werd aangenomen. Hij geloofde dat men voorzigtiger zou gehandeld hebben indien men eene bepaling had gemaakt waarbij de Staat op geenerlei wijze verbonden zou wezen, gelijk dit in de concessie van den Noorderspoorweg was geschied. Goedkeuring van de wetgevende magt was in het onderhavige geval dus volgens hem ook noodig geweest. Gaarne gaf hij toe dat de concessionarissen aan den Staat verbonden waren maar dit zou alleen dan geschieden wanneer de laatste aan zijne verbindtenis had voldaan.

Wat het argument omtrent de onteigeningswet aanging, ook daarmede kon hij zich niet vereenigen: het beroep op het slotartikel der concessie kwam hem onverklaarbaar voor.

De Minister van Binnenlandsche Zaken vond in het gesprokene aanleiding om eenig antwoord te geven. Hij herinnerde zich niet zich schuldig gemaakt te hebben aan de daad van berisping; maar hij had met warmte gesproken en met een naar hij vertrouwde betamelijk gevoel van eigenwaarde. Was hij niet beschuldigd geworden, gelijk hij nu vernam, dan nam hij gaarne terug wat door hem was opgemerkt.

Met opzigt tot de zaak zelve zag hij geen verband tusschen haar en het bekende contract Bourbon. Daarin was eene betaling beloofd zonder magt daartoe bij de wet ontvangen. Hiervan was op dit oogenblik geen sprake; hier was niets beloofd; moest er betaald worden, de wet zou eerst beslissen. In de concessie omtrent den Noorderspoorweg was wel anders te werk gegaan dan door hem, maar dit bewees niet dat op andere wijze niet even regtmatig kon gehandeld worden.

De heer Heemskerk Azn. verdedigde nader de conclusie van het verslag der Commissie voor de Verzoekschriften, en gaf te kennen, dat hij over het op gisteren door hem geuite gevoelen drie regtsgeleerden had geraadpleegd, die allen hadden betoogd dat het voorstel van den heer Dullert in alle opzigten onaannemelijk was. Hij gaf toe dat er eene gaping in de Grondwet omtrent art. 119 bestond in verband met de vaststelling der begrooting voor één jaar en verbindtenissen voor langen tijd werkende. Hierbij trad hij in eenige regtskundige beschouwingen over de vraag in hoever bij het aangaan van contracten waaruit uitgaven voortvloeiden eene voorafgaande wet tot geldigheid noodig was, die hij ontkennend beantwoordde. Art. 6 der concessie meende hij dat voor den Staat geene moeijelijkheden zou opleveren. De tusschenkomst van de wetgevende magt zou dan eerst noodig zijn indien eene nadere handeling der Regering dat noodig maakte.

Als lid der Vergadering moest hij nog opmerken dat in het voorstel van den heer Dullert een beginsel lag opgesloten, hetwelk hij niet mogt goedkeuren, daar door aanneming daarvan, de Kamer, zijns inziens, hare bevoegdheid zou te buiten gaan.

De heer Zylker herinnerde aan de discussie bij de interpellatie van den heer de Brauw over dezelfde aangelegenheid, en gaf de redenen op die hem hadden doen besluiten tegen de door dat lid voorgestelde motie te stemmen. Diezelfde redenen thans niet geldende, zou hij zich voor het voorstel van den heer Dullert verklaren.

De heer Wintgens ondersteunde het gedane voorstel, en gaf te kennen dat hij daaraan nog eene ruimere beteekenis wenschte gegeven te zien. Hij was van gevoelen dat de bedoelde concessie vele artikelen inhield die niet zonder medewerking van den wetgever mogten zijn daargesteld. Hij betoogde uit art. 1289 van het Burgerlijk Wetboek, uit welk oogpunt eene concessie moest worden beschouwd. Na de verwerping van de wet tot vergoeding der onkosten van de spoorversmalling op den Hollandschen weg, zocht de Regering langs eene andere zijde hetzelfde te verkrijgen, en hiertoe moest de medewerking der Staten-Generaal zijn ingeroepen. Ook hij herinnerde aan het gebeurde in de zaak Bourbon, en meende dat men herhaling der moeijelijkheden, alstoen opgerezen, moest voorkomen. Art. 6 der concessie kwam hem alzoo verkeerd voor. Ook was de bepaling, waaruit eene vermenging van dienst van de eene onderneming op de andere moest ontstaan, in strijd met de wet op het gebruik der spoorwegen. Verder was het denkbeeld van uitsluiting verwerpelijk, en hieromtrent had de wetgevende magt moeten zijn geraadpleegd. In het belang der Regering achtte hij ook het geven van inlichtingen hoogst noodig. Beter geloofde hij het dat deze of verleende concessie terug nam, daar, zoo dit niet geschiedde, zijns oordeels, de Hollandsche Spoorwegmaatschappij hare statuten eerst veranderen moest, alvorens deze concessie te verwezenlijken, hetgeen hij in bijzonderheden aantoonde.

De heer van Nispen van Sevenaer bestreed het voorstel van den heer Dullert. Hij vroeg of de Regering eene uitsluitende concessie kon verleenen? Kon dit, dan kon zij ook den prijs voor de opheffing der uitsluiting bepalen. Hij vreesde dat de Regering het regt daartoe bezat, bij gebreke van wettelijke bepalingen. Zoolang hij niet overtuigd was dat de Regering het bedoelde regt niet bezat, zou hij zich moeten verklaren tegen het denkbeeld dat eene voorafgaande wet tot bekrachtiging noodig ware geweest.

De heer Poortman meende dat de heer van Nispen van Sevenaer in dwaling verkeerde. Hij was van gevoelen, dat, al mogt de Regering het regt hebben om eene uitsluitende concessie te verleenen, de prijs voor de opheffing van uitsluiting met medewerking der Staten-Generaal moest zijn vastgesteld. Hij gaf toe, dat volgens art. 6 eene latere handeling der Regering noodig was, om eene vordering van betaling uit te lokken, maar geloofde dat de Regering in het algemeen belang tot die latere handeling zou moeten overgaan. Het eigenaardige van deze voorwaarde mogt men alzoo niet ov r het hoofd zien. Die beschouwing deed hem overhellen tot aanneming van het gedane voorstel.

De Minister van Justitie gaf als zijn oordeel op dat het votum over het voorstel van den heer de Brauw de tegenwoordige discussie nog te zeer beheerschte. Het tweede deel van het voorstel van den heer Dullert achtte hij onaannemelijk. Om dit te betoogen behandelde hij de vraag of de Staat geldelijke verbindtenissen kon aangaan zonder voorafgaande medewerking der wetgevende magt. De Staat had de bevoegdheid volgens hem om zich te verbinden, maar hij kon niet betalen zonder goedkeuring der Staten-Generaal. De verbindtenis in art. 6 opgenomen kwam hem voor eene verbindtenis met opschortende voorwaarde te zijn, gelijk bedoeld werd in art. 1289 van het Burgerlijk Wetboek.

De Regering zou later beslissen of de aansluiting zou plaats hebben in het algemeen belang, en na die beslissing zou eerst de verbindtenis in regtskundigen zin ontstaan, en om die uit te voeren zou voor de te doene uitgaven de goedkeuring der wetgevende magt worden aangevraagd.

De heer van Eck noodigde den heer Dullert uit zijn voorstel in twee deelen te splitsen. Met dat, strekkende tot het vragen van inlichtingen, verklaarde hij zich te kunnen vereenigen: met het overige niet. De bedoeling daarvan was afkeuring te betuigen omdat den Staat geldelijke verpligtingen waren opgelegd zonder medewerking der wetgevende magt; doch de bewering dat de Staat aldus verbonden zijn zou kon hij niet toegeven; hier was alleen sprake van eene voorwaardelijke verbindtenis, alleen van kracht zijnde wanneer het bepaalde bij art. 1292 van het Burgerlijk Wetboek voorviel. Schadevergoeding zou alleen onder de bij art. 6 bedoelde voorwaarden verleend worden. Vóór de uitvoering der aldaar bedoelde handeling was de Regering mitsdien niet verbonden. Alzoo van oordeel zijnde dat de Staat in dat opzigt door niets verbonden zou wezen, kon hij het gedane voorstel niet goed keuren, daar dit strekte om juist het tegendeel te kennen te geven.

De heer van Heukelom verklaarde zich ook tegen het voorstel van den heer Dullert, en nog meer tegen de daaraan door den heer Wintgens gegeven uitlegging. Het verleenen der concessie had hij afgekeurd om het daarbij gevolgde uitsluitingsstelsel, niet omdat de voorkeur aan de nu bedoelde lijn was gegeven. Terugneming der concessie, gelijk de heer Wintgens wenschte, wilde hij alzoo niet. De regtsvraag, of voorafgaande goedkeuring der wetgevende magt vereischt werd op de bepaling van art. 6, behandelde hij daarna in vereeniging met het gebeurde bij de behandeling van de wet op de ministeriele verantwoordelijkheid, waarin de quaestie der geldelijke verantwoordelijkheid niet opgenomen was, en

uit die beschouwing leidde hij af, dat de door sommigen beweerde verbindtenis voor den Staat niet bestond. De geheele discussie had hem echter doen zien hoe gebrekkig onze wetgeving was, en hoe dringende behoefte er bestond aan wetten op het verleenen van concessien en op de comptabiliteit.

De heer van Bosse gaf toe, dat de wetgeving gebrekkig was, maar juist daarom moesten de Staten-Generaal vasthouden aan eene goede opvatting van art. 119 der Grondwet. Geene verbindtenissen mogten alzoo ten laste van den Staat aangegaan worden, zonder voorafgaande goedkeuring der wetgevende magt. Ging het stelsel op, dat sommigen voorstonden, dan zou ook de regter den Staat kunnen veroordeelen om de renten te betalen van eene zonder de wetgeving aangegane schuld. Hetzelfde zou het gevolg zijn met voorafgegane bezwarende verbindtenissen omtrent den aanleg van werken van openbaar nut. Aan de bepaling van art. 119 der Grondwet meende hij alzoo dat moest vastgehouden worden.

De heer van Zuylen van Nyevelt zeide, mede van oordeel te zijn dat de tegenwoordige discussie werd beheerscht door de herinnering aan eene vroegere overweging omtrent de vraag, in hoe ver de Regering bevoegd was uitsluitende concessien te verleenen. Daaromtrent was reeds door de Kamer uitspraak gedaan; en daarop behoefde men niet terug te komen. Op deze gronden verklaarde hij tegen het voorstel te zullen stemmen. Aangenaam was het hem geweest van den Minister te vernemen dat, bij de behandeling der onteigeningswet, de zaak voor goed zou kunnen afgedaan worden.

De heer van der Linden verklaarde zich tegen de leer van den Minister van Justitie, dat de Regering den Staat zou kunnen verbinden zonder medewerking der Staten-Generaal. Bij verwerping van het voorstel zou die leer opgaan, en leeningen aangegaan kunnen worden buiten toedoen der wetgevende magt. In het onderhavige geval kon er geen quaestie van eene opschortende voorwaarde zijn; want de Regering zou in het algemeen belang tot de latere handeling, verpligtingen op den Staat leggende, gedwongen worden. Voor verbindtenissen over meer dan een enkel jaar loopende, geloofde hij dat eene voorafgaande wet noodig was, zijnde het volgens hem niet voldoende alleen den eersten termijn van betaling op de begrooting te brengen, om daarmede uit te maken dat voor de gansche afdoening de Staat aansprakelijk zou wezen.

De heer Hoffman had, gelijk hij opgaf, zich verheugd over de afkeuring, uitgesproken in eene vorige vergadering over de hier bedoelde concessie, waarbij handelingen waren gepleegd, die in het gemeene leven als knoeijerij zouden aan te merken zijn. Alleen terugneming der concessie, of afwijzing der onteigeningswet zou in de zaak verandering kunnen brengen; door de aanneming van het voorstel van den heer Dullert zou dit niet geschieden, en om die reden zou hij zich er tegen verklaren.

De Minister van Justitie zette nader zijne gevoelens uiteen omtrent de door hem voorgestane leer, voortvloeijende uit art. 119 der Grondwet en de daaruit ontstaande verpligtingen. In een regelmatig beheer van 's lands zaken was het, gelijk hij in bijzonderheden aantoonde, onmogelijk anders te handelen dan tot nu toe gedaan was. Zijne opvatting van art. 6 deelde hij nader mede, en betoogde het aannemelijke van de aldaar voorgestelde bepaling.

De Minister van Binnenlandsche Zaken zeide geen voornemen gehad te hebben om verder te spreken; maar hij meende verpligt te zijn zich te verzetten tegen de beschuldiging dat door de Regering knoeijerij gepleegd zou zijn. Tegen zulke aantijging protesteerde hij ten stelligste, ontzeggende hij aan ieder lid het regt zonder bewijsvoering zoodanige beschuldiging aan de Regering toe te voegen.

De heer Hoffman erkende het aangevallen woord gebezigd te hebben, maar hij had niet in het minste daarmede een verwijt aan de Regering willen doen; hij had alleen gedoeld op handelingen van personen buiten de Regering, die op deze invloed hadden willen uitoefenen.

De heer Thorbecke deed uitkomen dat het hier te doen was om een beginsel vast te houden. De uitlegging van art. 6 der concessie, door den Minister gegeven, had hem bevreemd. In dat beding, geldelijke bepalingen betreffende, geloofde hij, dat deze vertrouwd had op den Minister van Finantien, bij wien herinnering aan de traditien van vóór 1848 levendiger scheen te wezen, dan het aandenken aan de latere gebeurtenissen. In bijzonderheden ging hij dat artikel na, en toonde aan, welke gevallen, ook buiten toedoen der Regering, zich konden voordoen, strekkende om de uitsluitende bepalingen in deze concessie voorkomende, te doen vervallen. Alsdan zou art. 6 in werking komen, en de in art. 6 bepaalde som door den Staat verschuldigd zijn. Hieruit zouden bij het niet bestaan van eene voorafgaande wet moeijelijkheden voortkomen. In den loop zijner rede betoogde hij nog nader de noodzakelijkheid om niet af te wijken van de bedoelde leer welke door velen voorgestaan werd, vindende hij daartoe aanleiding in hetgeen door onderscheidene sprekers, met name de heeren van Nispen van Sevenaer en van Heukelom, alsmede door den Minister van Justitie aangevoerd was. Ten slotte bleef hij aandringen op de noodzakelijkheid der indiening van een wets-ontwerp, regelen stellende op het verleenen van concessie.

De heer van Nispen van Sevenaer verdedigde nader de door hem voorgestane gevoelens, waarna de heer Heemskerk Azn. als rapporteur namens de Commissie voor de Verzoekschriften, te kennen gaf, dat deze in zoo ver hare conclusie wijzigde, dat daarbij het eerste deel van het voorstel van den heer Dullert zou gevoegd worden, strekkende om de bedoelde adressen te verzenden naar den Minister van Binnenlandsche Zaken met verzoek om inlichting. Nadat door hem eene nadere toelichting was gegeven op eenige door hem reeds voorgedragen bijzonderheden, opperde de heer Mackay den twijfel of in het voorstel van den heer Dullert niet behoorde gezegd te worden dat de bepaling van art. 6 niet in de concessie *mogt* zijn opgenomen; en alzoo twijfelende of de Regering daartoe al dan niet de bevoegdheid had, zou hij tegen de motie stemmen.

De heer Dirks herinnerde de omstandigheid dat hij buiten zijn toedoen niet in de gelegenheid geweest was de bij de interpellatie van den heer de Brauw voorgevallen discussie bij te wonen. Had hij die bijgewoond hij zou de motie van den heer de Brauw ondersteund hebben. Diezelfde redenen die daarvoor pleitten zouden hem ook bewegen om voor het onderhavige voorstel te stemmen.

Daarop werden de beraadslagingen over de gewijzigde conclusie van het rapport der Commissie en het voorstel van den heer Dullert gesloten verklaard. Dit laatste het eerst in stemming gebragt, werd met 37 tegen 22 stemmen aangenomen.

Voor hebben gestemd de heeren: Dommer van Poldersveldt, Luyben, van der Linden, Strens, Bots, Meeussen, Heemskerk, van Wintheven, Oomen, Poortman, Hengst, Gevers Deynoot, de Brauw, Bo... Wintgens, Olivier, Dullert, Hoynck van Papendrecht, Betz, Thorbecke, van der Veen, Dirks, Lycklama à Nyeholt, Zylker, de Poorter, van B... Anemaet, Duymaer van Twist, ter Bruggen Hugenholtz, Idserda, ... der Poel, van Voorthuysen, Kingma, de Bieberstein, Meylink, ... terhoff en Begram.

Tegen hebben gestemd de heeren Hoffman, van Heiden Re... Mackay, Elout van Soeterwoude, Hoekwater, van Foreest, Schimmelpenninck, Reinders, van Heukelom, Delprat, Poolman, van Zuylen van N... velt, van Franck, Taets van Amerongen, van Lynden, de Kempenaer, ... benga, Heemskerk Azn., van Eck, van Nispen van Sevenaer, van ... gelen en de Voorzitter.

De gewijzigde Conclusie van het rapport der Commissie voor de ... zoekschriften, vermeerderd met het voorstel van den heer Dullert, ... strekkende om de bedoelde adressen neder te leggen ter griffie, ... een afschrift daarvan aan den Minister van Binnenlandsche Zaken te ... zenden, met verzoek om inlichtingen en met tekennengeving, dat de Kamer van oordeel is, dat het bepaalde bij het laatste lid van art. ... der voorwaarden, waarop concessie wordt verleend voor den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Scheveningen langs 's Gravenhage en Leiden naar Woerden, daarin niet mogt worden opgenomen ... voorbehoud van de bekrachtiging bij de wet, werd daarna zonder ... delijke stemming goedgekeurd.

Hierna werd de vergadering gesloten.

Wij zijn door het Departement van Finantien in de gelegenheid gesteld tot de mededeeling van de volgende opgave van den uitvoer uit ... vrije verkeer van *tin* in 1859.

Hannover	108,396	pond
Bremen	300	»
Hamburg	125,574	»
Denemarken	5,500	»
Pruissen	1,172,828	»
Rusland, O. en W. Zee	105,664	»
Zweden	2,960	»
Belgie	194,339	»
Groot-Brittannie	586,427	»
Frankrijk	3,421,856	»
Sardinie	23,443	»
Toscana	5,262	»
Kerkelijke Staat	800	»
Napels	2,989	»
Oostenrijk	25,546	»
Vereenigde Staten van Noord-Amerika	651,935	»
Totaal	6,433,819	pond

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul-generaal te NAPELS is ... koninklijk besluit van 1 dezer bepaald, dat, te rekenen van dien ... tot op nadere beschikking, het uitvoerregt op olijf-olie uit het ... ningrijk aan deze zijde der zeeëngte, gebragt wordt op 6 ducaten ... cantaro voor de nationale vlag en op 9 ducaten voor vreemde vlag.

Aan de jongst ontvangen *Javasche Couranten*, loopende tot den ... Maart jl., ontleenen wij de onderstaande mededeelingen:

BATAVIA, 9 Maart. *Sumatra's Westkust.* — Op het eiland Nias hebben na den mislukten aanslag op den post te Lagoendi in de maand November de bewoners van Botohosi een strooptogt ondernomen tot het vernielen der ladang's van de kampong Fadoro, bij welke gelegenheid zij ech... door het volk van die plaats zijn verdreven zonder eenige schade hebben kunnen aanrigten. Bij een lateren aanslag op Fadoro doo... die van Botohosi 2 panglima's en 8 vrouwen en kinderen, doch lieten ... zelven 15 dooden achter.

De zending der toeankoe's van Baros naar de onafhankelijke B... landen, ten einde de afschaffing der belasting op den in- en uitvoer bekend onder den naam van bom-bom, te bewerken, is naar wensch geslaagd. De tijd der afschaffing is echter nog onbepaald.

In de residentie Tapanoeli had men gedurende de maanden November en December ll. veel te lijden van gestadige en hevige regens, ... veel schade aan bruggen en wegen veroorzaakten en zeer nadeelig ... door het rijp worden der koffij. In de Padangsche Bovenlanden en de afdeeling Ajerbangis en Rau heerschte daarentegen gedurende de maand Januarij eene felle droogte, die mede schadelijk was voor de koffij en de te veld staande padi. Later ingevallen regens hebben ... de Padangsche Bovenlanden de vrees voor misgewas doen verdwijnen.

In de afdeeling Lais, op de grenzen van het onafhankelijke land... Lebong, zijn eenige ongeregeldheden gepleegd, voornamelijk door ... opstoking van Lebongers.

De spoedige tusschenkomst van den adsistent-resident heeft de rust ...

De hoofdschuldigen hebben zich uit de voeten gemaakt naar ...

Palembang. — Bij gelegenheid eener militaire ...rsie in de G... Talang (Lematang Oeloe) werden verscheiden koeboe...'s, alwaar ... eenige kwaadwilligen schuil hielden, vernield, terwijl bij een ge... depati van Dermo, die steeds in verzet bleef en die bekend stond als ... der voornaamste handlangers van Pirahoen, doodelijk werd ge... Maatregelen zijn ook genomen om eene bende kwaadwilligen te ... gaan, die volgens beweren, onder aanvoering van zekeren depati ... vroeger hoofd van de Goemai Talang, een strooptogt in de Lama... Ilir zouden willen ondernemen.

In de Kikim viel tot den 29sten Februarij jl. niets van eenig be... voor. Dit landschap geraakt allengs tot rust. Uit de Redjang ... daarentegen de berigten niet geheel van geruststellenden aard.

Amboina. — Aan boord van Zr. Ms. brik *Cachelot* is de adsistent-resident van der Crab naar Banda vertrokken ten einde van daar ... reis naar het oostelijke deel van Ceram en omliggende eilanden te ondernemen. De hoogleeraar de Vriese en de inspecteur titulair der cultures Teysman hebben in gezelschap van den gouverneur der Molukken ... Ceram bezocht. Van daar zijn naar Amboina overgekomen eenige ... sonen, ten einde als orang kaja te worden aangesteld. Wederom ...

Alfoersche stammen op dat eiland verzocht zich aan het strand onder bescherming van het Gouvernement te mogen vestigen. Pogingen zullen aangewend worden om op Ceram de koepok-inenting en Europesche geneesmiddelen in te voeren.

BATAVIA 14 Maart. — Door het ontvangen van de schriftelijke rapporten van den gouvernements-commissaris in de zuid- en ooster-afdeeling van Borneo, betreffende de voorvallen, reeds kortelijk vermeld in ons nommer van 7 dezer, kunnen wij dienaangaande de volgende, meer uitvoerige berigten mededeelen.

De in ons nommer van 8 Februarij jl. bedoelde expeditie, die van Bandjermasin zou worden afgezonden om het verraderlijk afloopen van Zr. Ms. stoomschip *Onrust* te Loetong-toeoor te wreken, is in haar doel geslaagd.

Op den 11den Februarij kwamen de tot deze expeditie behoorende stoomschepen *Suriname* en *Boni*, de hulk *Aderak* en eenige ligtere vaartuigen voor de kampong Laogang, gelegen aan de Barito, maar hooger op dan Loetong-toeoor. Aan de holle zijde van de bogt in de rivier boven Laogang werd, een weinig boven den waterspiegel, eene versterking ontdekt, die oogenschijnlijk verlaten en slechts gedeeltelijk afgewerkt was. Aan de landzijde was zij geheel omringd door bosch en aan de rivierzijde door eene verhakking.

De *Boni*, de *Aderak* en de kleine vaartuigen ankerden voor Laogang, terwijl Zr. Ms. stoomschip *Suriname* doorstoomde, om de benting beter te kunnen verkennen.

Nabij dezelve gekomen, werd een ligt stuk geschut, rivier-afwaarts gerigt, waargenomen, maar niets werd gezien, dat de opstelling van zwaarder geschut kon doen vermoeden. Zoodra de benting binnen het bereik was van den vooropstaanden 12ponder van de *Suriname*, werd daaruit met eene kartets het vuur geopend, dat aanvankelijk door den vijand niet beantwoord werd; maar toen de *Suriname* verder op stoomde, begon ook de vijand te vuren met klein geweer, ligt geschut en den 30ponder van de *Onrust*. De kogel uit het laatste stuk boorde door de stuurboordsbuitenraderkastbalk, de waterloopklos, het ijzeren hoofd boven de machinekamer en verder door de beschieding van de bakboordsraderkast naar buiten. Al doorstoomende werd door de *Suriname* het vuur beantwoord.

Bij het passeren van de benting werd waargenomen dat die bestond uit horizontaal liggende balken, die door verticale palissaden werden bijeengehouden. De 30ponder bleef gemasqueerd en de opstijgende kruiddamp duidde slechts onvolkomen zijne stelling aan.

Op 500 ellen boven de versterking stopte de *Suriname* en zette, eerst stoomende en daarna geankerd, het vuur tegen de benting en den 30ponder voort.

De kruiddamp, die slechts langzaam opsteeg, belette de uitwerking van het vuur na te gaan of de rigting te verbeteren. Het vuur dus geene afdoende uitwerking hebbende, stoomde de *Suriname* weder terug, om met de gansche bakboord-batterij de benting te beschieten. Bij die gelegenheid bekwam het stoomschip een tweede schot uit den 30ponder, waarvan de kogel drong in de voorste hut der voor-longroom, op 0.7 el boven de waterlijn, verder door de beschieting van twee kasten een waterdigt schot, de stoomruimte der beide ketels en de rookkast, en eindelijk stuitte tegen den wand van de stuurboords-ketel, na daar een steunijzer te hebben verbrijzeld. De *Suriname* bekwam 18 gekwetsten, waaronder 7 door den ontsnappenden stoom.

Daar de *Suriname* ten gevolge hiervan eenige dringende reparatie noodig had, werd Zr. Ms. stoomschip *Montrado*, dat aan de monding der Pemingir lag, opontboden, en ook Zr. Ms. stoomschip *Celebes* werd aan de expeditie toegevoegd.

Den 22sten Februarij, des morgens ten 8½ ure, stoomden de *Montrado*, *Celebes* en *Suriname* naar de benting, die te 9 ure werd bereikt. Het vuur werd geopend door de *Montrado*, en daar het spoedig bleek, dat van de benedenzijde weinig succes te verwachten was, stoomde de *Montrado* voorbij de benting, waarbij het schip mede door een kogel uit den 30ponder werd getroffen, die echter weinig schade deed.

De *Montrado* hield nu de versterking aan de bovenzijde, de *Celebes* aan de benedenzijde bezig, terwijl de *Suriname* de zich aan beide oevers der rivier in het geboomte ophoudende vijanden met kartetsvuur verdreef. Zoowel boven als beneden de versterking werd een levendig geweer- en lilla-vuur op de schepen onderhouden.

De landmagt van de expeditie, onder kapitein Ravestein, was des morgens ten 4 ure gedebarqueerd, om in verband met de beweging der schepen de versterking om te trekken en in den rug aan te vallen. Deze beweging gelukte volkomen. Ongeveer ten 9 ure 45 minuten debouscheerden de troepen uit het bosch achter de benting, die zonder een oogenblik te dralen werd bestormd, met dat gevolg, dat tien minuten later de Nederlandsche vlag van dezelve woei. De vijand sloeg in de grootste verwarring op de vlugt, over eene langs de versterking loopende soengei, waarbij hem door de *Montrado*, eene gewapende barkas en door de infanterie een zwaar verlies werd toegebragt.

De 30ponder van de *Onrust*, vier draaibassen en ander ligt geschut, benevens eenige ammunitie van het eerst bedoelde stuk en eene vijandelijke vlag, vielen in onze handen. Ons verlies bestond in één matroos gedood en één gewond; beiden van de *Montrado*.

De *Montrado* en de *Suriname*, als te grooten diepgang hebbende voor een zoo wisselvalligen waterstand als in de Boven-Doesoen, keerden naar Bandjermasin terug; de overige vaartuigen zouden nog eenige dagen in de Boven-Doesoen blijven. Een aantal kampongs langs de rivier, waar blijken van slechte gezindheid werden aangetroffen of weêrstand geboden werd, zijn verwoest. Onder het opvaren der rivier werden eenige brandende praauwen en vlotten ontmoet, die men echter gelukkig kon afweren.

Op een ander punt was men niet minder gelukkig. Besloten hebbende tot eenen aanval op Amoentai, waar zich de voornaamste hoofden van den opstand bevonden, begaf zich derwaarts de majoor militaire kommandant Verspijck, met eene magt bestaande uit:

160 bajonetten,
1 8ponder,
1 houwitzer, } met de bediening.
1 handmortier,
1 detachement sapeurs,
75 gewapende kettinggangers als koelies,
Zr. Ms. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen*,
de gouvernements-stoomer *Bennett*,
de kruisboot n°. 21,
eene gewapende barkas,
eene tjunia,
twee ijzeren laadschouwen.

Op den 9den Februarij had te Amoentai het eerste treffen plaats bij de missigiet nabij de versterking, en de beslissing van het gevecht aan die versterking zelve, die bestond uit vier bamboezen huizen, digt bij elkander gelegen, omringd van eene dubbelde pagger van bamboe-doeri en dadaptakken, terwijl tusschen de huizen en de pagger een moerassig doch overstroomd terrein lag, dat met hooge glaga overdekt was. Aan de rivierzijde waren de huizen voorzien van eene borstwering van liggende balken, ter dikte van 1½ el.

De verdediging had met meer dan gewone kalmte en geestkracht plaats en vóór dat onze troepen de missigiet en daarna de versterking bereikten, moesten zij meermalen aanvallen van woest op hen instormende voorvechters afslaan. Na het verdrijven van den vijand uit de missigiet en terwijl van daar naar de versterking werd opgerukt, trachtte hij onze kolonne door eene omtrekkende beweging in den rug aan te vallen. Dit werd echter door de goede houding van de achterhoede verijdeld.

Na het verlaten zijner sterkte vlugtte de vijand in allerijl over de rivier, waarbij hij, door het vuur der vaartuigen op nieuw aanzienlijke verliezen leed. Van onze zijde sneuvelden 1 matroos en 2 flankeurs en werden gewond 1 officier, 2 flankeurs, 1 matroos en 4 inlandsche soldaten. Niettegenstaande alle pogingen had Zr. Ms. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen* niet verder kunnen komen dan tot Alabioe. Van daar tot Soengi Benar vervolgden de troepen hunnen weg met de *Bennett*, die daartoe twee reizen deed, en van St. Benar naar Amoentai, een afstand van een uur gaans, over land. Deze weg had zooveel terreinsbezwaren dat aan dit gedeelte van den togt eenige uren werden besteed. Voor het gevecht werd echter een groot voordeel getrokken van eene gewapende sloep van Zr. Ms. stoomschip *Montrado*, de *Bennett* en de kruisboot n°. 21, die daaraan, eerst door het dekken van den marsch der troepen langs den rivieroever, en daarna door het beschieten der versterking, deel namen, bloot gesteld aan een levendig vuur, dat dan ook geen der vaartuigen gespaard heeft.

De te Amoentai zich ophoudende hoofden zijn wijd en zijd gevlugt, terwijl hun door het onverwacht nemen en verbranden der kampongs, waar zij hunne bezittingen hadden, een zware slag in hunne middelen is toegebragt.

Te Amoentai is achtergelaten eene bezetting van 135 bajonetten en eenige artillerie, benevens eene kruisboot, eene gewapende sloep, eene tjunia en eene laadschouw, zoomede 40 gewapende kettinggangers.

Deze bezetting is niet alleen niet meer verontrust, maar ons gezag wordt te Amoentai op eene in het oog loopende wijze geëerbiedigd.

Het vroeger door bemiddeling van den rijksbestierder uit zijne betrekking ontslagen hoofd der Benoea lima, Kiai adipatie Danoe-Redja, is weder als zoodanig hersteld.

De in het laatst van December 1859 na de verovering der sterkte van Moengoe Tajoe aldaar achtergelaten bezetting (zie ons nommer van 11 Januarij jl.) is niet meer verontrust. Van daaruit is sedert ook tegen den vijand geageerd. Op den 21sten Januarij verliet de kapitein Schiff, met 120 bajonetten, 1 metalen 3ponder met bediening, en de noodige ambulance, de sterkte van Moengoe Tajoe en bereikte, ten 4 ure des namiddags, de kampong Benoea Padang ten noorden van Moengoe Tajoe.

Zoo door de hoofden als door de bevolking werd de kolonne met groote voorkomendheid ontvangen. Op den bazaar, waar de goederen te koop werden aangeboden, werd het bivouak opgeslagen, en niet lang daarna kwam de mantri djaksa van Benoea Padang daar zijne onderwerping aanbieden, waartoe hij reeds op reis naar Moengoe Tajoe was geweest.

Den 22sten Januarij werd verder opgerukt, eerst naar kampong Koepang, en vervolgens naar kampong Rantau, waar de mantri Raham en de kiahis Darma-patan, en Soeta-korsa van Benoea-Alat, en de pambekel Achmad, van kampong Limpoen, gevolgd door verschillende mindere hoofden, de kolonne opwachtten. Door ongesteldheid van eenige kettinggangers moest hier een gedeelte der vivres worden achtergelaten, die door de zorg van het kampong-hoofd naar Benoea-Padang werden vervoerd.

Van Rantau werd de marsch langs Soengie-Tapin vervolgd tot Benoea-Alat, welke plaats met de meeste naauwkeurigheid werd onderzocht, zonder dat evenwel bleek, dat daar met den vijand was geheuld.

Haren weg vervolgd hebbende van Benoea-Alat naar Gadoeng, werd aldaar gebivouakeerd op de plaats, die den vorigen dag had gediend tot een gelijk doel aan eene van Bandjermasin uitgegane kolonne.

Des nachts viel een hevige regen, waardoor de rivieren zoodanig zwollen, dat een andere terugweg, over Bakarongan en Walang moest worden genomen. Langs dien weg te 2 ure des achtermiddags van den 23sten Januarij te Benoea-Padang aangekomen, werd nog denzelfden dag de marsch naar Moengoe-Tajoe aangenomen over Tambrangan, waar eenige gewapenden werden aangetroffen, die evenwel geen stand hielden. Veertien huizen werden daarom in de asch gelegd.

Sedert vernam de kapitein Schiff, dat de radja van Moening en het hoofd der opstandelingen Antaloedin, zich te Tambai zouden ophouden. Hij trok daarom op den 5den Februarij derwaarts met eene kolonne van 70 bajonetten en de noodige ambulance.

Het gelukte hem onbemerkt, tegen 12 ure 's middags, Tambai zeer digt te naderen. Een peloton onder den 1sten luitenant Blondeau bestormde het huis waarin zich de radja van Moening ophield, terwijl een ander peloton, onder den adjudant-onderofficier dd. officier Coenen, de kampong links introk, met last om alle huizen te nemen en te verbranden. De vijand, die verrast was, had naauwlijks den tijd om zijne huizen te ontruimen, en werd daarbij begroet met een tweegelederen-vuur dat hem veel verlies toegebragt.

Intusschen rukte de hoofdtroep onder kapitein Schiff, voorwaarts op het huis van den radja, waar, bij zijne aankomst, het peloton onder Coenen reeds geposteerd stond, terwijl het peloton van den luitenant Blondeau, verder vooruit, bedoeld huis, dat versterkt was en hardnekkig verdedigd werd, poogde te vermeesteren, hetgeen eerst bij den vierden storm, waaraan ook het peloton van Coenen deel nam, onder dezen en den sergeant Vermeulen gelukte; de 1ste luitenant Blondeau was reeds bij het begin van den aanval door twee lansteken doodelijk gewond, waaraan hij een kwart uur later overleed.

De vijand liet 11 lijken achter in het huis, dat verbrand werd.

In de nabij gelegen alang-alang werd de radja van Moening gedood. Het hoofd van dezen opstandeling, die het eerst de oproervaan uitstak, werd naar Bandjermasin gezonden. Zijne banier, zijn pajong, zijn piek en zijn kleed zijn mede in onze handen gevallen.

Volgens berigten van inlanders zijn te Tjambai 40 personen gesneuveld, waaronder, behalve de radja, ook de mede-aanvoerder van den opstand Anteloedin.

Eenige dagen later, den 10den Februarij, rukte eene kolonne van 75 bajonetten, onder kapitein Benschop van Moengoe Tajoe, op naar Taäl. Deze kolonne, den volgenden middag ten 2 ure in het gezigt van die plaats gekomen, werd van de links van haren weg gelegen hoogten met een hardnekkig geweervuur ontvangen.

De kleine magt onmiddellijk daarop in carré opgesteld, en de vijand vervolgens met een tweegelederen-vuur beantwoord wordende, kwam al spoedig een vijandelijk voorvechter, gevolgd door eenige anderen, die zich echter in een nabijgelegen bosch bleven verschuilen, op het carré instormen; men nam hem gevangen, wanneer hij bleek een der vijandelijke aanvoerders te zijn, Hadji Said genaamd.

De kolonne in carré doormarcherende, zag zich al spoedig van alle kanten aan een vijandelijk geweervuur blootgesteld en raakten daardoor geblesseerd 2 inlandsche soldaten en 1 flankeur.

De kapitein Benschop besloot daarom twee der nabijgelegen hoogten, van welke hij bestookt werd en die versterkt waren, te doen nemen, hetgeen stormenderhand door daartoe opgeroepen vrijwilligers, onder aanvoering van den fourrier van der Pol en den korporaal Krijgsman, ten uitvoer werd gelegd.

— Uit de kampong Taäl kwam alstoen een inlander, voorzien van eene witte vlag, namens den pambekel mededeelen, dat zijne onderhoorigen allen in de bosschen gevlugt waren en de omtrek vol zat van vijanden, ter sterkte naar gissing van 600 man, waaronder 200 met geweren gewapend, hetgeen den kapitein Benschop met het oog op den door hem doorgestanen aanval niet overdreven voorkwam.

In verband tot den staat van afgematheid, waarin de kolonne verkeerde, besloot genoemde kapitein dien ten gevolge in overleg met zijne officieren, niet naar Taäl door te gaan, maar den terugmarsch naar Moengoe Tajoe aan te nemen.

Op dien weg had de kolonne nog tot drie malen toe eenen aanval te doorstaan, terwijl zij tot aan het invallen der duisternis door den vijand werd gevolgd, op wien nu en dan met goed gevolg eenige schoten uit de minié-geweren gelost werden.

Vermits bij den opmarsch naar Taäl de kolonne bij kampong Telok Begat verontrust was geworden door een wel onderhouden geweervuur, dat echter al spoedig door haar tot zwijgen was gebragt, en daar thans bij den terugmarsch ook weêr vijanden werden aangetroffen, die echter door een tweegelederenvuur werden uiteengedreven, werd die kampong verwoest.

Bij den opmarsch waren overigens in de streken van Telok Begat niet alleen meerdere bruggen afgebroken bevonden, maar sommige kunstmatig zoodanig verzwakt, dat ze bij het betreden noodwendig moesten instorten.

Aan de verdere bij deze gelegenheid aangedane kampongs werden anders bepaalde blijken van goede gezindheid ten onzen aanzien waargenomen.

De vijandelijke bende, waarmede de hierbedoelde ontmoeting plaats had, is die van Demang Leman.

De noodige maatregelen zijn genomen, om hem zoo spoedig mogelijk met eene sterkere magt aan te tasten, hetgeen hij in zooverre heeft vergemakkelijkt door zeer nabij Moengoe Tajoe te komen, moetende hij den 15den dezer reeds te Martagiri aangekomen zijn.

Door deze excursien is in die streken de geest der bevolking veel verbeterd. Een wegens ziekte te Kaloempang achtergebleven kettingganger werd door de bevolking van die kampong naar Moengoe Tajoe gebragt, en de bevolking van Soengei Lajang moet zich feitelijk verzet hebben tegen zekeren Toean Said, die haar wilde dwingen de partij der opstandelingen te kiezen. Ook moet al het volk, dat bij de nadering van demang Leman zijne woningen verlaat, daarin dadelijk na zijne verwijdering terugkeeren.

In de Tanah-laoet keert de bevolking meer en meer naar hare woonsteden terug. Daar, waar zij dit voortdurend blijft weigeren, wordt zij gestraft door het verbranden der woningen. Te Tabanio zijn reeds 35 nieuwe huizen gebouwd.

In den nacht van 8 op 9 Februarij werd de sterkte te Marabahan aangevallen door eene bende Daijakkers, die, zonder verlies aan onze zijde, werd afgeslagen. Een oppasser, die in handen der opstandelingen was gevallen, maar hun is ontkomen, berigtte, dat die bende 200 man sterk was en dat zij bij den aanval 8 dooden en 50 gewonden heeft gekregen, hetgeen haar zoo heeft ontmoedigd, dat zij naar de bovenlanden is teruggekeerd.

Waarschijnlijk heeft dit voorval bijgedragen tot het verlangen naar rust van de bevolking van Poeloe-petak en omstreken, alwaar velen naar hunne woonsteden terugkeeren en de oproepingen van de hoofden des opstands weinig weêrklank meer schijnen te vinden.

Aan de Kapoeas scheen de stemming nog ongunstig. Zr. Ms. stoomschip *Montrado* is laatstelijk derwaarts gezonden.

Te Bandjermasin zijn de doodvonnissen voltrokken aan een aantal gevangenen, die aan den moord te Kalangan, gewapend verzet, of poging om soldaten tot desertie over te halen, schuldig zijn gevonden.

De pangeran Hidajat-oelah is door den gouvernements-commissaris als rijksbestierder vervallen verklaard. Toen hem, na het nemen van Amoentai, de daarop betrekkelijke publicatie in handen kwam, heeft hij onmiddellijk eene briefwisseling met den commissaris aangevangen.

Batavia, 21 Maart. — Den 16den dezer is met Zr. Ms. stoomschip *Soembing* van Macassar te Batavia teruggekomen Z. E. de luitenant-generaal J. van Swieten, kommandant van het Indische leger, laatstelijk bevelhebber van de Bonische expeditie en mede-commissaris voor de Bonische zaken.

Met dezelfde gelegenheid zijn ontvangen rapporten omtrent de Bonische aangelegenheden, waaruit wij, ten vervolge van de berigten, opgenomen in ons nommer van 7 dezer, het volgende kunnen mededeelen.

De verwikkelingen met Boni zijn thans op eene allezins bevredigende wijze beslecht door het teekenen, op den 13den Februarij jl., van eene overeenkomst, waarbij Boni de souvereiniteit van Nederland erkent, van alle onregtmatige aanspraken op sommige gedeelten van Celebes en de vroeger aan Boni in leen gegeven eilanden Bonerate en Kal[ao] afziet, een gedeelte van het rijk aan het Nederlandsch-Indisch Gou[vernement] afstaat, en verdere waarborgen voor de voortdurende [rust] en vrede geeft. Bij eene afzonderlijke acte is geregeld de afstand [van] het bovenbedoelde gedeelte des rijks, zijnde de streek grenzende [aan] de afdeeling Bonthain en Boelekomba, en bestaande uit de land[en] Sandjai, Kadjang, Oud-Boelekomba, tot aan de rivier Tangha, die de g[rens] ten noorden vormt, en de eilanden Boeloenroeë, Liang-liang, Kambo[...] Koding-aring, Poi-poi, Kanalo, Kanalo-doea en Lanre aurang. B[eide] documenten zijn geteekend van wege het Nederlandsch-Indisch Gouv[er]nement door de commissarissen J. van Swieten en A. J. F. Jansen, [en] van wege Boni door den leenvorst Ahmad Sinkarroe Roekka en den h[...] van Boni, bestaande uit de kiesheeren Aroe Tanette-ri-awang en A[...] Tibodjo, en uit de soelewatangs of plaatsvervangers van Oedjo[eng,] Tanette-ri-awang, Matjégé, Pontjing en Tha.

Van deze gebeurtenis is door de commissarissen mededeeling ged[aan] aan al de vorsten van Celebes bij eenen brief van den volgenden inho[ud:]

» Bij een geschrift van 10 Februarij des vorigen jaars zijn door [den] heer commissaris de Perez aan U. H. bekend gemaakt de redenen, waar[om] het Nederlandsch-Indisch Gouvernement aan het rijk van Boni den oo[rlog] aandeed.

» Het Gouvernement verlangde den oorlog niet, omdat de oorlog veel na[deel] en verdriet veroorzaakt, alsmede omdat het Gouvernement niet het o[...] en de vernedering van de Celebesche vorsten wenscht. Integendeel, [het] Gouvernement ziet gaarne, verheugt zich over, de grootheid en [den] voorspoed der vorsten en van hun geslacht.

» Maar het Nederlandsch-Indisch Gouvernement is groot en magtig [en] wil daarom geëerbiedigd worden.

» Alle vorsten van Celebes weten, dat Boni door de Nederlanders [uit] de slavernij verlost werd en dat zoowel de Compagnie als het Gouv[er]nement vele weldaden aan Boni bewezen heeft. Boni dacht echter, [dat] het grooter en sterker was geworden dan het Gouvernement, ster[ker] dan alle landen van Celebes te zamen.

» Die gedachte maakte Boni zóó overmoedig en zóó trotsch, dat [het] alle andere vorsten van Celebes aan zich ondergeschikt rekende en [zelfs] het Gouvernement oneerbiedig bejegende.

» Boni handelde als een kind, dat zijne ouders vergeet en over [zijne] broeders als over slaven wil heerschen.

» Het Gouvernement had lang geduld en medelijden met Boni, d[och] is door het onbetamelijke gedrag der vorstin Basse Kadjoeara genoo[dzaakt] geworden, aan Boni deszelfs magt te toonen en dit land met de w[a]penen te straffen.

» Dit is geschied.

» De Boniren zijn allerwege in en buiten hun land geslagen. Ze [zijn] van de zee verdreven. Hunne versterkingen te Badjoa, te Boni, [te] Sandjaij, Pasempa en elders, zijn genomen en vernietigd. De mensc[hen] zijn verspreid als de bladeren der boomen door den stormwind. H[unne] handel is gestaakt. Hunne kampongs zijn verbrand en verwoest. Hu[nne] padivelden zijn niet bewerkt. Vele menschen zijn omgekomen. [De] hoofden en het volk zijn verarmd; — de wederspannige vorstin is [uit] het land verjaagd.

» Al dat nadeel, al dat leed, al die schande heeft Boni zich ber[o]kend, op den hals gehaald, omdat het het Gouvernement niet eerde [en] omdat het zich boven alle andere landen van Celebes wilde verheffen.

» Dit kan tot voorbeeld strekken van hen, die liever de vijand da[n] vriend van het Gouvernement willen zijn, en andere vorsten wil[len] vernederen.

» Het geheele land van Boni behoort nu krachtens overwinning [aan] het Gouvernement. Maar het Gouvernement wil de Boniren niet [als] slaven behandelen.

» Boni heeft door het medelijden van het Gouvernement weder een[en] vorst gekregen, die het land zal besturen als een leengoed.

» Die nieuwe vorst is Achmat-Sinkarroe Roekka aroe Palakka, di[e] door de aroepitoe is gekozen. Van vroegeren tijd af, was hij een opr[egt] vriend van het Gouvernement.

» Een gedeelte van het land van Boni, namelijk de landen van Bo[ele]komba, Kadjang on Sandjaij tot aan de Tangka-rivier, blijft onder [het] eigen bestuur van het Gouvernement als een duurzaam teeken van [her]innering.

» Ook de eilanden Bonerate en Kalao, welke de Compagnie in vroeg[eren] tijd aan Boni in leen gaf, heeft het Gouvernement teruggeno[men,] omdat daar voortdurend hulp aan de zeeroovers wordt verleend.

» De gewezen vorstin van Boni, genaamd Basse Kadjoeara, mag [in] het land van Boni nimmer terugkeeren, omdat zij dat land ongelu[kkig] gemaakt en zich tegen het Gouvernement verzet heeft.

» Het oude verbond van Bongaija tusschen de Compagnie en Boni ge[-] sloten, is verbroken en vervangen door een ander contract.

» Het ceremonieel, vroeger aan de vorsten en de gezanten van Bo[ni] toegekend en hetwelk gelijk was aan de eerbewijzen, welke Goa ge[niet,] is verminderd.

» Wij geven U. H. van een en ander kennis, om u te doen weten, [wat] van Boni geworden is, omdat het zich tegen het Gouvernement verzet heeft.

» Wij eindigen dezen brief met den opregten wensch, dat het Ned[er]landsch-Indisch Gouvernement niet andermaal zal verpligt worden [de] wapenen tegen eenen der vorsten van Celebes te bezigen, — en dat [niet] alleen alle vorsten en alle prinsen, maar ook alle volken van Celebes onder de bescherming van de Nederlandsche vlag voortdurend vrede [en] welvaart zullen mogen genieten.

» Geschreven te Palakka in het land van Boni, den [13den] Februarij 1860."

Dat het sluiten van de vorenbedoelde overeenkomst het vertrouw[en] op het Gouvernement heeft gevestigd, mag ook daaruit worden afgele[id,] dat eenige dagen daarna ook Aroe Oedjoeng, Aroe Tanette-ri-attang e[n] Aroe Tha, allen kiesheeren van Boni, die met de verjaagde Koning[in] waren uitgeweken, vergezeld van den Wadjoschen prins Aro Pa[...], zich bij de commissarissen te Palakka hebben aangemeld en dus we[der] in hun geboorteland zijn teruggekeerd, waar zij zich aan den nie[uw] opgetreden leenvorst hebben aangesloten.

De voortvlugtige koningin, zich waarschijnlijk nabij de Bonische grenzen niet meer veilig achtende, heeft zich begeven naar Bel[...], eene kleine Wadjosche kampong, aan de noord-westzijde van het [meer] van Tempe, en is voornemens zich binnen kort te Rappang te v[es]tigen.

De nieuw opgetreden leenvorst van Boni zal zich niet op de hoofd[-] plaats Boni nederzetten; die plaats, reeds twee malen door de wapenen

van het Gouvernement genomen zijnde, wordt daardoor als ongelukkig beschouwd.

Hij zal zich vestigen te Tipoeloeë, een eilandje nabij de monding der Tjinrana en slechts door eene smalle geul van de vaste kust gescheiden.

Toen de commissarissen op 7 dezer met het laatste gedeelte der landen zeemagt Badjoa en dus het Bonische grondgebied verlieten, waren nog geene contracten gesloten met Wadjo en Loewoe, waartoe onderhandelingen waren aangeknoopt. Ten aanzien van Wadjo moet de reden daarin gezocht worden, dat hoezeer het veelhoofdige bestuur des lands reeds voldaan heeft aan het verlangen der commissarissen voor de Bonische zaken om eenen Aroe Matoa of hoofdvorst te kiezen, dit hoofd van den Staat nog niet door alle rijksgrooten erkend of gehuldigd is. De stemming van de voornaamste vorsten, die op deze zaak invloed kunnen uitoefenen, is echter zoodanig, dat het contract wel spoedig tot stand zal komen, vooral door den Koning van Sidenring, een trouwen bondgenoot van het Gouvernement, die zich daaraan veel laat gelegen liggen.

De afgevaardigden door Loewoe naar Palakka gezonden, om het contract met het Gouvernement te sluiten, en die over land, door het rijk van Wadjo, waren afgereisd, schijnen op hunne reis oponthoud gekregen te hebben, althans bij het vertrek der commissarissen waren zij nog niet aangekomen. Intusschen was het rijkszegel van Loewoe door eene afzonderlijke commissie regtstreeks naar het hoofdkwartier van de commissarissen gezonden, doch vermits het vertrek van dezen eenmaal bepaald was, is verder op het gezantschap van Loewoe niet gewacht kunnen worden en zal het contract nu later, waarschijnlijk te Macassar, gesloten worden.

Ook de vorst van Mario-ri-wawoe heeft, onder den indruk van onze overwinningen, in Boni behoorlijk voldaan aan onze vordering tot betaling aan het rijk van Tanette van eene som van f 4456, als vergoeding der schade, door hem bij eenen gewapenden inval in Tanette veroorzaakt.

Uit het vorenstaande blijkt, dat de regten van Nederland op Celebes op eene schitterende wijze zijn gehandhaafd, en dat, dank zij voornamelijk de beleidvolle en doortastende maatregelen van hen, die met de leiding der zaken waren belast, waarborgen zijn verkregen, die eenen langdurigen vrede op Celebes en een nieuw leven voor den handel en de nijverheid van dat rijke land mogen doen verwachten.

BATAVIA, 24 Maart. *Riouw.* — Aan radja Hoesin van Poeloe Trong is het mogen gelukken, gevangen te nemen en naar de hoofdplaats op te zenden den Maleijer Abok, die sedert jaren berucht was om zijne in de Riouwsche wateren gepleegde rooverijen en tot de medgezellen van den hoofdleider Pa Ranteh behoorde.

Aan inkomende en uitgaande regten is gedurende de maand Februarij te Muntok ontvangen eene som van f 2,795.89, zijnde f 632.80 meer dan in Februarij 1859.

Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo. — Per telegraaph via Soerabaija zijn tijdingen ontvangen, loopende tot den 17den Maart jl.

De expeditie naar Kandangan tegen de magt van demang Lehman is zegevierend volbragt, met een verlies van slechts weinige gesneuvelden en gewonden aan onze zijde. Dien ten gevolge is te Amawang post gevat.

In de Kapoeas is de *Montrado* onledig geweest met den aldaar aan den dag gelegden overmoed te beteugelen.

In Soengi Kanamit is door eene landingsdivisie van de *Montrado* en de *Bali*, onder bevel van den luitenant ter zee 1ste klasse Buyskes, eene vijandelijke benting genomen, waarbij een sergeant-majoor van de landmagt sneuvelde.

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

	Rivieren.	Waarneminge-punten.		Rivierhoogte: boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte: boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren: gewassen	In 24 uren: gevallen.
12	BOVEN-RHIJN. . .	*Keulen*,		+ 39.04	+ 3.19	8 ure	"	"
11	WAAL.	*Nijmegen*,		+ 9.34	+ 3.12	8 "	"	0.06
11	NEDER-RHIJN. . . .	*Arnhem*,		+ 9.28	+ 2.37	8 "	"	0.05
11	GELDERSCHE IJSSEL.	*Westervoort*,		+ 9.79	+ 2.42	8 "	"	0.07
10	BOVEN-MAAS	*Maastricht*, (brug)		+ 42.76	+ 0.56	8 "	0.03	"
10		*Maastricht*, (hoofdsluis)		+ 42.20	"	8 "	0.05	"
11		*Grave*,		+ 6.07	+ 1.22	8 "	"	0.01
11	NIEUWE MAAS	*Brielle*	H. W.	+ 0.93	"	6 u. 45 m.	"	0.13
			L. W.	— 0.48	"	3 u. 15 m.	"	"

Met het vorige nommer der *Staats-courant* zijn verzonden vel 173 van het BIJBLAD II, en vel 156 der BIJLAGEN.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN JUSTITIE.

De Minister van Justitie brengt bij deze ter kennis van hen die daarbij belang mogten hebben, dat hij zijne gewone Audientie in plaats van des Dingsdags, *voortaan* zal houden *des Woensdags, 's namiddags ten één ure.*

's Gravenhage, den 8sten Mei 1860.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken zijn, behalve de gewone dagbladen, ingekomen de navolgende werken, als:

BOEKWERKEN.

L'Evangile primitif, par Eliakim; Amsterdam, R. C. Meijer, 1860.

Volledig zamenstel der wettelijke verordeningen nopens den accijns op het gemaal, door L. R. van Sandick, ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Ouder-Amstel; Amsterdam, Ipenbuur & van Seldam, 1860.

Il Giuramento, Italiaansche en Nederduitsche tekst, melodrama in drie bedrijven, woorden van Gaetano Rossi, muziek van Saverio Mercadante; Amsterdam, Gebr. van Es, 1860.

Berijmde schets der bijbelsche geschiedenis, ten gebruike voor de jeugd, uitgegeven met een weldadig doel; te Arnhem, bij Is. An. Nijhoff en Zoon, 1859.

Wat moet er gedaan worden ten aanzien der spoorwegen? door C. Schiffer van Bleiswijk, oud-lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal; te Gorinchem, bij J. Noorduyn & Zoon, 1860.

Natuurwetenschap en wonderen, eene voorlezing door E. J. Diest Lorgion, theol. doct. en predikant te Groningen; Haarlem, J. J. Weeveringh, 1860.

Aardrijkskundig en statistisch woordenboek van Nederlandsch Indie, bewerkt naar de jongste en beste berigten (6de aflevering); Amsterdam, P. N. van Kampen, 1860.

Vreemde landen en volken, hun toestand en ontwikkeling, godsdienst en staatswezen, behoeften en hulpbronnen, gewoonten en zeden, beschreven naar de nieuwste bronnen, met staalplaten (II, Japan, 6de aflevering); Amsterdam, Gebroeders Kraay, 1860.

Staat der Nederlandsche zeemagt en koopvaardijvloot op 1 Januarij 1860; Amsterdam, van Tubergen & Kruysmuller, 1860.

De Virginiers, een verhaal uit de vorige eeuw, door W. M. Thackeray, uit het Engelsch vertaald door dr. M. P. Lindo (8ste aflevering); te Rotterdam en Arnhem, bij H. Nijgh en D. A. Thieme, 1859.

Technologisch woordenboek of volledige handleiding voor alle takken van fabriekwezen en volksnijverheid, in alphabetische orde, naar de 2de geheel nieuw bewerkte Hoegduitsche uitgave van dr. K. Karmarsch en prof. Fr. Heeren (13de aflevering); Gouda, G. B. van Goor, 1860.

De behandeling en zamenstelling der voornaamste metselwerken, een practisch handboek voor ambachtslieden, hoofdzakelijk gevolgd naar den 2den druk van die Schule des Maurers, door B. Harres, en voor Nederland bewerkt door F. W. van Gendt J.-Gz. (3de aflevering); Gouda, G. B. van Goor, 1860.

Nieuw Nederduitsch-Fransch woordenboek, door J. Kramers Jz. (7de aflevering); Gouda, G. B. van Goor, 1860.

Handwoordenboek der natuurkundige wetenschappen, door Corstiaan de Jong (7de aflevering, electromagneet-geflonker); Haarlem, J. J. Weeveringh, 1860.

Stichtelijke uren, door Nicolaas Beets (nieuwe reeks, n°. 2 en 3); te Haarlem, bij de Erven F. Bohn, 1860.

Poëtische werken van mr. J. van Lennep, 2de deel (Nederlandsche legenden, 3 en 4); Rotterdam, M. Wijt & Zonen, 1859.

Neêrlands Oost-Indie, reizen gedaan gedurende het tijdvak van 1852—1857, door dr. S. A. Buddingh, met platen (14de aflevering); te Rotterdam, bij M. Wijt & Zonen, 1860.

TIJDSCHRIFTEN.

Het Leeskabinet, mengelwerk tot gezellig onderhoud voor beschaafde kringen (voor 1860, n°. 3), met platen; te Amsterdam, bij Hendrik Frijlink, 1860.

De Nieuwe Recensent, tijdschrift voor wetenschap en smaak (n°. 3); Amsterdam, Ipenbuur & van Seldam, 1860.

Evangeliespiegel, maandschrift ter bevordering van Christelijk [illegible] jaargang 1860 (Maart-aflevering); Amsterdam, Gebroeders K[illegible]

Maandschrift voor Christenen ter bevordering van bijb[illegible] en godsdienstig leven (Maart); Amsterdam, C. M. van Gogh, 1860.

Nederland, onder redactie van N. Donker en H. J. Schimmel, 3de serie (1ste jaargang, n°. 3), Amsterdam, J. C. Loman jr., 1860.

De Gids, 24ste jaargang, nieuwe serie, 13de jaargang (Maart 1860); Amsterdam, P. N. van Kampen.

Ons volk in zijne historie, romantisch geschilderd, door W. J. Hofdijk en M. P. Rosmade, 1ste serie. Het Gouden Kruis (15de aflevering); Amsterdam, Gebroeders Binger, 1860.

De Economist, tijdschrift voor alle standen (1860, Maart); te Amsterdam, bij J. H. Gebhard & Comp., 1860.

Het bijblad van de Economist, tijdschrift voor alle standen (1ste aflevering); te Amsterdam, bij J. H. Gebhard & Comp., 1860.

De juridische correspondent (Februarij); te Amsterdam, bij J. H. Gebhard & Comp., 1860.

De Godsdienst-onderwijzer, lectuur voor eenvoudige Christenen (2de jaargang, 1ste aflevering); te Amsterdam, bij J. A. Ormeling, 1860.

De Tijdspiegel, aflevering III (Maart 1860); te Arnhem, bij D. A. Thieme, 1860.

De Militaire Spectator, tijdschrift voor het Nederlandsche leger, 3de serie, 5de deel (Februarij 1860, n°. 2), en extra-nommer Maart 1860, te Breda, bij Broese & Comp., 1860.

Themis, regtskundig tijdschrift (2de verzameling, 7de deel, n°. 1), 's Gravenhage, Gebr. Belinfante, 1860.

Schat der gezondheid, een tijdschrift voor alle standen (n°. 4); te Haarlem, bij C. Zwaardemaker 1860.

Bibliotheek voor het huisgezin, gezellig en nuttig onderhoud aan den huisselijken haard (3de aflevering); Leeuwarden, G. T. N. Suringar, 1860.

Naamlijst (Maandboekje) der geborene, gehuwde en overledene personen der stad Middelburg gedurende de maand Februarij 1860; te Middelburg, bij A. J. Jongkindt.

De Tijdstroom, maandschrift toegewijd aan letteren, wetenschap en kunst, 3de jaargang (1ste deel, n°. 3 en 4, 15 Maart 1860); Tiel, Wed. D. R. van Wermeskerken, 1860.

Tijdschrift voor staathuishoudkunde en statistiek, door mr. B. W. A. E. Sloet tot Oldhuis (19de deel, 2de stuk); Zwolle, bij W. E. J. Tjeenk Willink, 1860.

Vriend van den landman, tijdschrift ter bevordering van akker- en tuinbouw, veeteelt en boomkweekerij in Nederland, 1860 (n°. 3), met twee houtsneêfiguren; te Zwolle, bij W. E. J. Tjeenk Willink, 1860.

ALMANAKKEN EN JAARBOEKJES.

Naam- en ranglijst der officieren van het Koninklijke leger der Nederlanden en van Nederlandsch Indie, voor 1860 (29ste jaargang); te Gorinchem, bij J. Noorduyn & Zoon, 1860.

Practische volks-almanak, jaarboekje ter verspreiding van kennis der toegepaste wetenschappen onder alle standen der maatschappij, uitgegeven onder redactie van dr. D. Lubach en W. M. Logeman, 1860; Haarlem, A. C. Kruseman.

MUZIEKWERKEN.

Vier Hebreeuwsche gezangen voor kinderstemmen, ten dienste van scholen, synagogen, enz., de tekst bewerkt onder opzigt van G. J. Polak, onderwijzer in de Hebr. taal- en letterkunde te Amsterdam, gecomponeerd door A. Berlijn, onderwijzer in den zang aan de Ned.

Israël. godsd. armenschool en het Ned. Israël. seminarium te Amsterdam; Amsterdam, J. L. Joachimsthal, 1860.

LAND-, ZEE- EN ANDERE KAARTEN.

Frijlink's kleine school-atlas (5de uitgave); te Amsterdam, bij Hendrik Frijlink, 1860.

HERDRUKKEN.

Handleiding en schoolboek voor het volks-zangonderwijs, door Wilhelmus Smits, directeur der volks-zangschool opgerigt door de beide Amsterdamsche departementen der maatschappij: Tot nut van 't algemeen (1ste deel, 5de druk); Amsterdam, P. N. van Kampen, 1860.

Tot aandenken aan uwe afgelegde belijdenis (2de druk); Deventer, bij J. de Lange, 1860.

Gedichten van mr. M. C. van Hall (2de druk); Haarlem, J. J. Weeveringh, 1860.

Provincie *Noordbrabant.*

HERBESTEDING.

De Minister van Binnenlandsche Zaken verwittigt de gegadigden, dat de besteding van het maken en leveren van eene nieuwe Veerpont voor het Rijksponteveer op de rivier de Maas te Lith, op grond van de hooge aannemingsom, is afgekeurd.

Eene herbesteding van dat werk is bepaald op Vrijdag den 18den Mei eerstkomende, des voormiddags ten $10\frac{1}{2}$ ure, aan het locaal van het provinciaal bestuur te s Hertogenbosch.

De herbesteding geschiedt bij enkele inschrijving, zoo als bepaald is bij art. 10 van het bestek n°. 47, goedgekeurd den 28sten Maart 1860.

's Gravenhage, den 7den Mei 1860.

S. VAN HEEMSTRA.

Provincie *Gelderland.*

HERBESTEDING.

De Minister van Binnenlandsche Zaken verwittigt de gegadigden, dat de besteding van het graven enz. van het achtste en negende perceel, met bijbehoorende werken, van het Kanaal van Apeldoorn naar Dieren, ten gevolge van de zeer hooge aannemingsom, wordt afgekeurd.

Eene herbesteding van dat werk is bepaald op Vrijdag den 18den Mei 1860, des middags ten 12 ure, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Arnhem.

Deze herbesteding geschiedt bij inschrijving en opbod, zoo als bepaald is bij Art. 16 van het bestek n°. 58, goedgekeurd den 4den April 1860.

De tijdsbepaling, bij Art. 18 van het gemelde bestek gesteld, wordt verlengd tot 1 Junij 1861.

's Gravenhage, den 7den Mei 1860.

S. VAN HEEMSTRA.

Provincie *Noordholland.*

AANBESTEDING.

Op Donderdag, den 31sten Mei 1860, des namiddags ten $2\frac{1}{2}$ ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Noordholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 9de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Haarlem, worden Aanbesteed:

het herstellen van in den winter van 1859 op 1860 ontstane buitengewone winterschade aan:
a. de Havenhoofden te Vlieland;
b. de Rijzenhoofden op het Noorderstrand van Vlieland.

De Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

De Bestekken liggen ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan het Provinciaal Bestuur van Noordholland, te Haarlem, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende op Donderdag voor de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur te Haarlem, bij den Ingenieur te Hoorn, en bij den Opzigter J. Gorter te Terschelling.

's Gravenhage, 4 Mei 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

Provincie *Zeeland.*

AANBESTEDING.

Op Vrijdag, den 25sten Mei 1860, des voormiddags ten 11 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Zeeland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 11de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Middelburg, worden Aanbesteed:

het Leveren en Inhangen van een paar Nieuwe Ebdeuren voor de Oostelijke Buitensluis op het kanaal van Neuzen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zeeland te Middelburg, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende den vierden en derden dag vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn aan het bureau van den Hoofdingenieur van den Waterstaat jhr. J. R. T. Ortt te Middelburg en bij den Ingenieur H. S. J. Rose te Neuzen.

's Gravenhage, 28 April 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

MINISTERIE VAN MARINE.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat voor de vervaardiging van het ligt Zeildoek ten dienste der Directiën te Willemsoord en te Vlissingen, waarvan de openbare aanbesteding bij het Departement van Marine op den 18den Mei 1860 is uitgeschreven, het Ketting-Garen van Machinaal Gesponnen Garens kan zijn, en de Certificaten van Oorsprong voor de levering dier doeksoort derhalve dienovereenkomstig kunnen worden gewijzigd.

's Gravenhage, den 11den Mei 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden de navolgende bekendmaking der Regering te *Kaapstad, Kaap de Goede Hoop*, als:

ZUID-AFRIKA.

Licht. Kaap de Goede Hoop.

Een *ijzeren toren* is opgerigt aan de *Kaap de Goede Hoop*, de uiterste punt van den ingang der *False-baai*, *Zuid-Afrika*,
op 34° 21′ 12″ *Z. breedte*; en
» 18° 29′ 30″ *lengte Oost van Greenwich*,
waarop *met den* 1*sten Mei dezes jaars* een *licht* zal worden ontstoken.

De toren is 30 voeten boven den grond en *wit* geschilderd; het licht is 816 Engelsche voeten boven de zee, en zigtbaar in alle streken van N. 34° W., *door het Westen, Zuiden, Oosten en Noorden*, tot N. 7° W., behalve over den boog van N. 54° W. tot N. 61° W., alwaar het verduisterd wordt door eene *hooge piek*, 880 voeten verheven boven de zee en op 1800 ellen (yards) afstand van den lichttoren.

Het licht is *catoptriek* en van de 1*ste grootte*, *wit* en *draaijend*. Het toont in *elke minuut* zijn schitterendst licht *gedurende* 12 *sekonden*, en is bij helder weder, van het dek van een schip van 16 voet hoogte, op een afstand van 36 Engelsche mijlen zigtbaar.

De lichttoren staat op 925 ellen (yards) N. 49° W. van de *Dias klip*, zijnde het *zuidelijk einde* der *Kaap Peninsula.*

Men peilt van den lichttoren:

de Anvil klippen,	Z.	54° O.,	afstand	1.8	mijl;
de Bellows,	Z.	1° W.,	»	2.1	»
het Z. W. Rif,	Z.	55° W.,	»	1.8	»
de Whittle klip,	N. 27° 30′	O.	»	7.2	»

Met afwisselende kracht trekt een stroom rond de Kaap, en draait W. van de *Bellows-klip*. Op deze klip staat altoos branding, doch op de *Anvil*, waarop alleen bij laag water en met zware deining branding is. Zeilschepen moeten niet tusschen deze gevaren en de Kaap passeren, ten zij met eene frissche koelte. Het *Z. W. rif* ligt Z. 43° W. op slechts 1 mijl afstand van den *Z. W. hoek* der *Kaap Peninsula*, en aldaar tusschen hetzelve en het strand vuile klipachtige grond.

Schepen, die uit het *Oosten* komen, moeten het licht *niet westelijker* in peiling brengen dan W. t. N., waardoor zij vrij zullen gaan van de gevaren nabij de *Kaap Hanglip*. Een strook laag land strekt zich van deze Kaap in eene Z. 23° Westelijke rigting $1\frac{2}{10}$ mijl uit, waarom bij het passeren van *Hanglip* met mistig weder behoedzaamheid gevorderd wordt, in het bijzonder voor schepen, bestemd naar de *Simons-baai*. Schepen, met bestemming naar de *Tafel-baai* en komende uit het *Oosten*, moeten, nadat zij de *Kaap de Goede Hoop* omgevaren en *Slangkop-Punt* gepasseerd zijn, het licht *niet* achter die Punt brengen, vóór dat het *Green-Punt-licht* zigtbaar wordt (hetgeen plaats zal vinden in de peiling N. 41° O). Deze koers zal omstreeks 2 mijlen *bewesten de Vulkaan* leiden, welke klip nabij den *Noordelijken ingang der Houtbaai* gelegen is; de koers kan alsdan veilig naar de *Tafel-baai* gerigt worden.

Nadat de schepen, die uit het *Westen* komen, met bestemming naar de *Simons-baai*, de *Kaap de Goede Hoop* omgevaren zijn en het *Zuidelijk* einde van het hooge *Zwartkop* gebergte (over de Noordzijde der *Winkle-baai*) in de peiling *West* gebragt hebben, moeten zij het *licht op Kaap Punt* tusschen Z. 2° W. en Z. 23° W. houden, tot dat het *Roman-klip* gepeild wordt tusschen N. 30° W. en N. 47° W., als wanneer zij hetzelve mogen aanhouden. Van dit standpunt laat men de klippen van *Millarspunt* aan den eenen, en de *Whittle-klip* aan den anderen kant, op eene halve mijl afstand. In geval het weder mistig en het *gewitte* en *baken* voor de *Whittle-klip* niet duidelijk zigtbaar is, staat over de *Zuidzijde* van de *Hout-baai* eene *donkere piek*, welke, met *Elsey* piek (*Elsey peak*) in de peiling N. 42° W. gebragt, wel digt bij, maar vrij doet varen ten Westen van de *Whittle-klip*. Op deze klip ligt geene *boei* meer.

(*De peilingen zijn genomen op het regtwijzend kompas, en de afstanden aangewezen door zeemijlen*).

's Gravenhage, den 23sten April 1860.

De Minister voornoemd,
S. J. LOTSIJ.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat ter aanduiding der droogten van het *Vrouwezand* langs den omtrek daarvan zijn geplaatst:

1°. eene zwarte ton tegen de Noord-westpunt van de droogte *Dirk in den weg*, in de diepte van 46 palmen en op de merken van:
de toren van *Workum* rakende aan het Zuiderhavenhoofd van *Stavoren* en de molens van *Noord-* en *Zuidmeer* om de Noord goed vrij van elkander.

2°. een drijfbaken met eene vaan aan den stok, in de diepte van ... palmen en op de merken van:
den toren van *Hindeloopen* tusschen twee boerenwoningen benoorden *Stavoren* en *Warns* in het *roode Klif.*

De diepten zijn gerekend bij gewoon laag water.

's Gravenhage, den 5den Mei 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden,

1°. De wrakton op de schooner *Jane* in het Goereesche zeegat is opgenomen, peilende men thans met laag water 54 palmen water op genoemd wrak;

2°. Tegen de *Slijkplaat*, op de reede van *Hellevoetsluis* in 51 palmen water met laag water is geplaatst eene boikton van de 6de grootte, op de merken de Woning van *P. Meulendijk* aan het eind van het Oostelijkst Marine-havenhoofd, en de molen van *Nieuw Hellevoet* eene halve spaakslengte bewesten de woning van *P. Gastelaar*;

3°. Ten gevolge van het afnemen van den Noordkant van ... en het aannemen van den Noordwal, het *lichthuisje* aan den ... ongeveer 180 Ned. ellen om de Z. O. is verplaatst; zijnde de zwarte ... n°. 7 of Peacocksboei geplaatst in de merken: de molen van Hellevoetsluis in het noordelijkste boschje van de kwak, en de Goeree ... lengte binnen den 2den dam, in 51 palmen, en de kortboei ... on n°. 6 geplaatst op de merken: de lichttoren van *Hellevoetsluis* ...

in de punt van de kwak, en de molen van Goeree even binnen den 2den slag in 35 palmen.

Om het *Noood-Pampus* te bewaren, moet van om de West komende het licht van *Goeree* en dat van den *kwaden hoek* in elkander gehouden worden, tot dat men, of de Witte ton nº. 6, of de Peacocksboei ziet, als wanneer men verkend is en den vereischten koers kan sturen.

's Gravenhage, den 11den Mei 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

MINISTERIE VAN OORLOG.

⁂ De Minister van Oorlog, zich gedragende aan de Advertentie geplaatst in de *Nederlandsche Staats-courant* van den 4den Julij 1850, brengt ter kennis van het Publiek, dat bij het Topographisch Bureau van zijn Departement op Steen Gegraveerd en Afgedrukt zijn de bladen *Beilen*, nº. 17, en *Roswinkel*, nº. 18, van de Topographische en Militaire Kaart des Rijks, vervaardigd op de schaal van 1.50000, en dat de voorschreven bladen, niet ieder afzonderlijk, doch bij elkander, zoowel bij het Departement van Oorlog als bij de Boek- en Kaarthandelaars, in de voormelde Advertentie opgegeven, binnen weinige dagen zullen worden verkrijgbaar gesteld, tegen den prijs van vier gulden (f 4).

's Gravenhage, den 28sten April 1860.

de Casembroot.

⁂ De Minister van Oorlog zal, op Woensdag den 16den Mei 1860, aan den minstinschrijvende, in het openbaar, Aanbesteden, de Leverantie van Zestig Nederlandsche Ponden Sulphas Chinicus Basicus, ten dienste van 's Rijks Magazijn van Geneesmiddelen te 's Gravenhage, volgens Monster en Voorwaarden, bij die Inrigting voorhanden.

De Inschrijving moet geschieden bij besloten, op gezegeld papier geschreven Biljetten, de opgaaf bevattende van den prijs, in cijfers en letters voluit gesteld, bij guldens of cents, waarvoor de Gegadigden aanbieden, den Sulphas Chinicus Basicus per Nederlandsch Pond te leveren.

Aan den voet der Biljetten zullen moeten worden vermeld de naam, voornamen, woonplaats en het beroep van den Inschrijver en van ieder zijner Borgen.

De Biljetten, die ten opschrift moeten hebben:

„Aan het Ministerie van Oorlog; Leverantie van Sulphas Chinicus Basicus",

zullen door den Inschrijver en zijne Borgen eigenhandig onderteekend en uiterlijk des middags ten 12 ure van den dag der Aanbesteding bij genoemd Ministerie ingekomen moeten zijn.

Wanneer twee of meer Gegadigden tegen gelijken prijs mogten hebben ingeschreven, zal het lot beslissen, aan wien de Leverantie zal worden gegund.

Alle Biljetten, welke niet in den verlangden vorm ingerigt of op ongezegeld papier geschreven zijn, zoomede die, welke eenige bijzondere conditien bevatten, niet in het Bestek van Aanneming voorkomende, zullen buiten aanmerking worden gehouden.

De Gegadigde, aan wien de Levenrantie wordt gegund (en die gehouden is tot aan de finale toewijzing zijne Inschrijving gestand te doen), zal, binnen veertien na de kennisgeving deswege, aan den Minister van Oorlog moeten inzenden geregistreerde, door de betrokken gemeentebesturen af te geven Certificaten nopens de gegoedheid zoo van hem Aannemer als van ieder zijner Borgen, tot het behoorlijk volbrengen der aanneming; zullende bij gebreke van dien, over de Leverantie op nieuw worden beschikt.

's Gravenhage, 25 April 1860.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
F. A. van Rappard.

⁂ De Minister van Oorlog zal op Woensdag den 16den Mei 1860 in het openbaar aan den minst inschrijvende aanbesteden de leverantie van Bloedzuigers, ten dienste van de Militaire Ziekeninrigtingen, van den 1sten Julij 1860 tot en met den 30sten Junij des volgenden jaars, waarvan er gedurende dien tijd, waarschijnlijk, ten meeste 50,000 en ten minste 20,000 stuks zullen worden vereischt.

Hij noodigt mitsdien de daartoe gegadigden, om naar opgemelde leverantie in te schrijven; hen tevens verwittigende, dat de voorwaarden, op welke deze aanbesteding gedaan wordt en waarbij de plaatsen zijn opgegeven alwaar de bedoelde etablissementen gevestigd zijn, ter lezing zullen liggen in de bureaux van 's Konings Commissarissen in de onderscheiden gewesten (Zuidholland uitgezonderd), mitsgaders in het bureau van den inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt te 's Gravenhage.

Strekkende wijders tot narigt der gegadigden:

1º. dat de inschrijving moet geschieden bij besloten, op gezegeld papier geschreven biljetten, eene naauwkeurige opgaaf bevattende van den prijs in cijfers en letters voluit gesteld, waarvoor de gegadigden aanbieden, de bloedzuigers per stuk te leveren; zullende met geene andere of kleinere breuken dan tienden of honderdsten van cents mogen worden ingeschreven;

2º. dat wanneer twee of meer gegadigden tegen gelijken prijs mogten hebben ingeschreven, alsdan het lot zal beslissen aan wien de leverantie zal worden gegund;

3º. dat aan den voet der biljetten de naam, voornaam, woonplaats en het beroep van den inschrijver en van ieder zijner borgen moeten worden vermeld;

4º. dat de biljetten, door den inschrijver en zijne borgen eigenhandig onderteekend, ten opschrift moeten hebben:

„Aan het Ministerie van Oorlog (leverantie van bloedzuigers aan de militaire zieheninrigtingen)"

en dat zij vóór of uiterlijk des middags ten 12 ure van den dag der aanbesteding bij dat Ministerie moeten zijn ingekomen;

5º. dat alle biljetten welke op ongezegeld papier geschreven, of niet in den verlangden vorm ingerigt zijn, alsmede die welke eenige bijzondere condities behelzen, niet in het bestek van aanneming voorkomende, buiten aanmerking zullen worden gehouden;

6º. dat de gegadigde, aan wien de leverantie wordt gegund (en die gehouden is tot aan de finale toewijzing, zijne inschrijving gestand te doen), binnen veertien dagen na de kennisgeving deswege, aan den Minister van Oorlog zal moeten inzenden een behoorlijk geregistreerd certificaat van de regering zoo van zijne woonplaats als van die zijner borgen, wegens hunne gegoedheid tot het volbrengen der aanneming; zullende bij gebreke van dien over de leverantie nader worden beschikt.

's Gravenhage, den 13den April 1860.

de Casembroot.

MINISTERIE VOOR DE ZAKEN DER ROOMSCH-KATHOLIJKE EEREDIENST.

De Minister voor de Zaken der Roomsch-katholijke Eeredienst herinnert bij deze aan de belanghebbenden, dat de Schuldvorderingen, ten laste van zijn Departement over het jaar 1859, volgens de Wet van den 8sten November 1815 (*Staatsblad* nº. 51) met den 30sten Junij aanstaande moeten zijn ingediend, of anders zullen worden gehouden voor verjaard.

's Gravenhage, den 1sten Mei 1860.

De Minister voornoemd,
J. A. Mutsaers.

⁂ Op Zaturdag, den 26sten Mei 1860, des middags ten 12 ure, zal door den ondergeteekende, ten behoeve van de Militaire Bakkerij te Groningen, te zijnen Burele, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, in het openbaar worden aanbesteed de leverantie van:

4 Last	Rhijn-tarwe,	wegende minstens 77	Ned.	pond	per mud;
1 »	Zeeuwsche Tarwe,	» » 74	»	»	» »
1 »	Inlandsche Rogge,	» » 72	»	»	» »

De Voorwaarden dezer Aanbesteding liggen ter lezing op genoemd Bureau, van des morgens negen tot twaalf ure.

Gegadigden worden uitgenoodigd om zoowel op den Omslag, waarmede het inschrijvingsbiljet wordt ingezonden, als op de daarbij behoorende monsters, hetzelfde Merk te stellen.

Groningen, 10 Mei 1860.

De Militaire Onder-Intendant der 1ste Klasse,
van Hees.

OPENBARE AANBESTEDINGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Naarden zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

1º. het Eenjarig Onderhoud van de Aardewerken en Beplantingen te Naarden;

2º. het Eenjarig Onderhoud van de Metsel-, Timmer- en Aardewerken en Beplantingen van de Forten Uitermeer, Hinderdam en Nieuwersluis en van de redouten op de Kortenhoefsche Zuwe en de Bloklaan.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden den 18den Mei 1860, des morgens ten elf ure, in het Amsterdamsche Veerhuis te Naarden, alwaar van den 11den Mei de Bestekken zullen liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Naarden.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Vlissingen zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar aanbesteden: het Herstellen van Metsel- en Aardewerken te Vlissingen.

Deze Aanbesteding zal geschieden den 16den Mei 1860, des morgens ten elf ure, in het Hôtel de Commerce te Vlissingen, alwaar van den 9den Mei het bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Vlissingen.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Utrecht zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar aanbesteden, eene Verving van werken, onder het beheer der Genie te Utrecht.

Deze Aanbesteding zal geschieden den 16den Mei 1860, des morgens ten elf ure, in het Hôtel de l'Europe bij den Logementhouder A. van Stuivenberg, aan het Vreeburg te Utrecht, alwaar van den 8sten Mei 1860 het bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Utrecht.

MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST IN OOST-INDIË.

De Inspecteur van de Geneeskundige dienst der Landmagt verwittigt heeren Doctoren in de Genees- en Heelkunde, Nederlanders van geboorte, die genegen zijn om zich als officier van gezondheid der 3de klasse voor de militaire geneeskundige dienst der Landmagt in Oost-Indie voor den tijd van tien achtereenvolgende jaren te verbinden, dat zij zich vóór den 30sten Junij aanstaande, bij verzoekschrift, op zegel geschreven en portvrij in te zenden, en na daarop bekomen antwoord, in persoon bij hem Inspecteur, aan deszelfs bureau te 's Gravenhage, in het locaal des Magazijns van Geneesmiddelen, Voorhout nº. 8, behooren aan te melden, met overlegging der nagenoemde bewijzen, als:

1º. eene geboorte-acte, ten bewijze van eenen ouderdom beneden de 30 jaren;

2º. een bewijs van ongehuwd te zijn;

3º. een bewijs van voldane dienstpligtigheid aan de nationale militie;

4º. een bewijs van goed zedelijk gedrag, af te geven door de regering hunner woonplaats;

5º. een bewijs van geschiktheid voor de militaire dienst, af te geven door den eerstaanwezenden officier van gezondheid bij het garnizoen in hunne woonplaats, of in het naastbijgelegen garnizoen;

6º. de diplomata van doctor in de genees- en heelkunde.

Na overlegging van welke bewijsstukken hun de gelegenheid zal worden verschaft, om aan 's Rijks Kweekschool voor militaire geneeskundigen bij een volgens vastgesteld programma af te nemen Examen, bewijzen te geven van voldoende bekwaamheid voor de betrekking welke door hen verlangd wordt; omtrent welk programma de noodige inlichting bij de Eerstaanwezende officieren van gezondheid in de garnizoenen, of wel bij hem Inspecteur kan worden verkregen.

Ter hunner verder narigt dient, dat de bevordering tot hoogere rangen onder het geneeskundig personeel in Oost-Indie plaats heeft ten gevolge van nader aldaar voor dien hoogeren rang af te leggen examen, en dat aan de betrekking van officier van gezondheid der 3de klasse in Oost-Indie de volgende voordeelen zijn verbonden, als:

1°. een jaarlijksch tractement van f 1950, benevens vrije woning of schadeloosstelling voor huishuur en indeminiteit voor fourrage voor twee paarden;

2°. een tractement van f 800 's jaars gedurende hun oponthoud hier te lande;

3°. eene gratificatie van f 1500 en een voorschot van f 650, te zamen uitmakende eene som van f 2150, waarover men vóór de afreis kan beschikken, zoodra het schip aangewezen is waarmede de reis, op kosten des Rijks, zal geschieden; strekkende deze som tot eene behoorlijke uitrusting en het aankoopen van boeken en heelkundige zak-instrumenten; en

4°. de rang van 2den luitenant bij den staf der armée in Indie.

's Gravenhage, den 11den April 1860.

Dr. Snabilié.

*** Het Dijksbestuur van de Zeven Grietenijen en de Stad Sloten C. Z. (provincie Friesland) verlangt aan te besteden de levering van 2000 stuks 7 el 1 palms, 260 stuks 6 el 2 palms, 1975 stuks 5 el 3 palms, 870 stuks 4 el 7 palms, 2160 stuks 4 el 1 palms, 3600 stuks 3 el 5 palms, 11315 stuks 2 el 6,5 palms, 6260 stuks 2 el 3,5 palms en 9100 stuks 2 el 0,5 palms grove dennen Inlandsche of Rhijnsche palen, die op de helft der lengte 22 duimen zwaar zijn gemeten zonder den bast, regt van stuk en stevig van top, te leveren vóór den 15den Junij en vóór den 15den Julij 1860 telkens de helft.

Gegadigden worden verzocht de Inschrijvingsbiljetten in te leveren vóór iedere soort afzonderlijk vóór den 20sten Mei 1860 ter Secretarie van het Dijksbestuur in de Lemmer, alwaar nadere informatien te bekomen zijn.

Het Dijksbestuur voornoemd,
M. van Heloma, *Voorzitter.*
Ter ordonnantie van hetzelve,
Waubert de Puiseau, *Secretaris.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

EXTRACT VONNIS.

Bij Vonnis der Arrondissements-regtbank te Sneek, gewezen den 9den Mei 1800 zestig, is ten verzoeke van *Inne Wijnia*, zonder bedrijf te Sneek, diens Echtgenoote *Pieterlje Sybrens Jellema*, verblijf houdende in het Krankzinnigen-gesticht te Franeker, ter zake van krankzinnigheid, gesteld onder Curatele.

Mr. B. S. Stienstra,
Procureur des Eischers.

*** Volgens onderhandsche Acte, van den 1sten April 1860, behoorlijk geregistreerd en gelegaliseerd, heeft *Gerardus Martinus van Gelder* te Amsterdam sedert primo Januarij 1860, afstand gedaan van de Firma *L. van Bakkenes en C°.*, en is de laatste ondergeteekende van dien datum af alléén geregtigd, den Boekhandel op naam dier Firma te vervolgen, zijnde tevens belast met de liquidatie der daarvan loopende zaken, tot op 1860.

Geschiedende hiervan aankondiging ingevolge de wet.

Amsterdam, den 11den Mei 1860.

G. M. van Gelder.
B. van Dijk.

*** Blijkens onderhandsche Acte, de dato 30 April 1860, geregistreerd, is de Vennootschap, aangegaan bij Acte, de dato 14 November 1855, tusschen *Johannes Angelier* en *Gaetano Theodorus Nicolaas Gori*, tot het uitoefenen van den Boekhandel en wat daar verder mede gepaard gaat, onder de Firma *Angelier en Gori*, te Utrecht, met onderling goedvinden Ontbonden, te rekenen van 1°. Mei 1860.

Geschiedende deze aankondiging volgens Artt. 28 en 31 van het Wetboek van Koophandel.

*** De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij den Binnen- en Buitenlandschen Boekhandel, vroeger door hem in gemeenschap met den Heer *G. T. N. Gori* gedreven, voor eigen rekening zal voortzetten, en blijft zich bij voortduring zijnen begunstigers beleefdelijk aanbevelen.

J. Angelier.

*** Bij onderhandsche Acte, de dato 1 Mei 1860, is tusschen de ondergeteekenden *Charles Theodorus Stork*, Fabrikant, wonende te Oldenzaal, *Jurriaan Engelbert Stork* en *Hendrik Jan Ekker*, beiden Fabrikanten, wonende te Hengelo, provincie Overijssel, aangegaan eene Vennootschap, onder de Firma van *C. T. Stork & C°.*, gevestigd te Oldenzaal en ten doel hebbende het doen Spinnen, Weven en Verwen van, alsmede handeldrijven in Katoenen Garens en Katoenen en andere Manufacturen en zulks voor den tijd van 4 jaren en 8 maanden, aanvangende op 1 Mei 1860 en eindigende 31 December 1864, waarna dezelve voor onbepaalden tijd blijft voortduren, bijaldien geen der Vennooten die vóór 1 Julij zal hebben opgezegd.

De volgens onderhandsche Acte de dato 1 Julij 1857, tusschen de twee eerstondergeteekenden bestaan hebbende Vennootschap is op heden ontbonden.

C. T. Stork.
J. E. Stork.
H. J. Ekker.

VENNOOTSCHAP.

Bij Acte, in dato 9 Mei 1860, voor den te Leiden residerenden Notaris Mr. *J. L. Klaverwijden* gepasseerd, is tusschen *Frans Bernard Everhard Hoijer* en *Ludovicus Hendricus* (zich ook noemende en schrijvende *Ludovicus Henricus*) *Vervoort*, beiden wonende te Leiden, eene Vennootschap aangegaan onder de Firma van *L. H. Vervoort en Compagnie*, tot het fabriceren van Saaijetten, Wollen Garens en Kousen, en is daarbij overeengekomen, dat dezelve is aangegaan voor twintig achtereenvolgende jaren, ingegaan den 1sten April 1860, dat dezelve door den dood van een der Vennooten zal ophouden, dat ieder der Vennooten het regt heeft de Firma te teekenen en voor dezelve te handelen alsmede alle verbintenissen aan te gaan, doch dat om gelden op of ter leen te nemen en uit te leenen de toestemming der beide Vennooten noodig is, welke alleen zal kunnen blijken door hunne mede-onderteekening van hunne eigene namen met bijvoeging van die der Firma.

Geschiedende deze afkondiging ingevolge Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.

F. B. E. Hoijer.
L. H. Vervoort.

Verbetering. — In de aankondiging in de *Staats-courant* van den 9den Mei 1860, geteekend *H. van der Steen* en *C. Draijer*, staat Vennootschap aangegaan 1 Maart 1858, lees 1 *Maart* 1855.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

Zaturdag 12 Mei 1860.

Amsterdam.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2½	64	64 1/16	—
Dito dito	3	76¼	—	—
Dito dito	4	98⅞	99	—
Syndicaat	3½	—	—	—
Handel-maatsch.	4½	130 5/16	—	—
Belgie. Bij *Roth. schild.*	2½	—	—	—
Rusl. Bij *Hope en C°.* 1798 en 1816	5	103 5/16	—	—
Dito 1828–1829.	5	—	—	—
Dito 1840. . . .	4	80¾	—	—
Stieglitz.	4	81	—	—
Dito 1854. . . .	5	—	—	—
Dito 1855. . . .	5	99¾	99⅞	—
Engelsche	4½	—	—	—

	pCt.			
Spanje. Nieuwe 3% thans. . .	1¾	36	36⅛	[illegible]
Amortisable. . .		—	—	—
Buitenlandsche .	3	—	—	—
Binnenlandsche .	3	44 11/16	45¼	—
Portug. Te Lond.	3	44¾	44	
Oostenr. Metall. 1816–1852 . .	5	48 1/16	48 9/16	[illegible]
Dito Zilv. Nation.	5	54⅜	54⅞	[illegible]
Dito Zilver 1849-1854	5	69½	—	—
Dito 1847-1852.	2½	26	—	—
Mexico. Londen.	3	—	—	—
Grenada id. .	2¾	—	—	—
Venezuela id. .		—	—	—
Uitgestelde . . .		—	—	—

Londen.

Consols.	3	pCt.	95⅛
Mexico.			21½
Spanje.	3	»	—
Dito	1¾	»	—
Venezuela			—
Uitgestelde.			—
Grenada			—

Parijs.

Fr. rente	3	pCt.	70.20—69.95
Fr. Créd. Mob.			676
Binnenl. Spanje . . .	3	»	46
Spanje	1¾	»	37
Russische Spoorwegen .			—

Antwerpen.

Metalliek.	5	pCt.	51⅜
Nat. Metalliek	5	»	58⅝
Binnenl. Spanje	3	»	—
Spanje.	1⅞	»	—
Credit Prost.			

Weenen.

Metalliek.	5	pCt.	69.50
Idem Nationaal			79.40
Wissel Londen.			132.25

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.